

Eriaruanne

**Kas veinisektorile
eraldatavat ELi
investeerimis- ja
müügiedendustoetust
hallatakse hästi ning kas
selle mõju ELi veinide
konkurentsivõimele on
näha?**

EUROOPA
KONTROLLIKODA

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel +352 4398-1

E-post: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2014

ISBN 978-92-872-0306-9
doi:10.2865/68774

© Euroopa Liit, 2014
Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Printed in Luxembourg

Eriaruanne

Kas veinisektorile eraldatavat ELi investeerimis- ja müügiedendustoetust hallatakse hästi ning kas selle mõju ELi veinide konkurentsivõimele on näha?

(vastavalt ELTLi artikli 287 lõike 4 teisele lõigule)

Punktid

Lühendid

Sõnastik

I–IX Kokkuvõte

1–11 Sissejuhatus

1–11 ELi veinisektor

12–15 Auditi ulatus ja lähenemisviis

16–80 Tähelepanekud

16–34 I osa. Kas veinituru ühise korralduse investeerimismeede on asjakohase ülesehitusega ja kas selle rakendamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse säästlikkuse põhimõtet?

18–21 Veinituru ühise korralduse ja maaelu arengu poliitika investeerimismeetmete dubleerimine ei ole põhjendatud ...

22–25 ... ning seetõttu hilines mõningates liikmesriikides veinituru ühise korralduse investeringute tegemine või seati neile piirangud

26–29 Liikmesriigid ei taga seda, et toetataks üksnes majanduslikult elujõulisi projekte ...

30–34 ... ning nad ei hinda järjepidevalt projektikulude põhjendatust

35–64 II osa. Kas müügiedendusmeede on asjakohase ülesehitusega ja kas seda rakendatakse tõhusalt?

37–42 Müügiedendustoetust antakse ka suurtele ettevõtetele, millel on juba tugev maine ja pikaajaline eksporditraditsioon ...

43–47 ... ning mis ei vaja riiklikku toetust (tühimõju)

48–51 Rahastamiskõlblike kulude ebaselge määratlemine kuni 2013. aastani

- 52–54 Liikmesriigid ei kontrolli alati eeskirjadevastast topeltrahastamist
- 55–64 Ebapiisav auditijalg õõnestab liikmesriikide kontrollimise mõjusust müügiedendusmeetmete toimumise ja rahastamiskõlblikkuse tagamisel
- 65–80 **III osa. Kas meetmete mõju on piisavalt näha?**
- 65–70 Meetmete üle tehtav järelevalve ja nende hindamine keskendub väljunditele ja rahalisele rakendamisele, kuid saavutatud tulemuste kohta teavet napib
- 71–73 Ühise turukorralduse mõju ei saa eraldada maaelu arengu investeeringute mõjust
- 74–75 Liikmesriikide veinieksport kolmandatesse riikidesse on suurenenud, ...
- 76–80 ... kuid pole võimalik kindlaks teha, mil määral võib seda otseselt müügiedendusmeetme teeneks lugeda
- 81–90 **Järeldused ja soovitused**

I lisa. EU-27 riikide tarnebilanss, peamised kirjed

II lisa. Nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 Xb lisa.

Komisjoni vastus

EAFRD: Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond

EAGF: Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond

EL: Euroopa Liit

ERF Euroopa Regionaalarengu Fond

EU-27: 27-liikmeline Euroopa Liit

ha: hektar

hl: hektoliiter

KGT: kaitstud geograafiline tähis

KPN: kaitstud päritolunimetus

USD: Ameerika Ühendriikide dollar

Alkohoolseks joogiks destilleerimise meede: kuni 31. juulini 2012 võis tootjatele anda toetust hektaritoetusena veini eest, mis destilleeriti kangeks alkohoolseks joogiks.

Eksporditoetus: ühise põllumajanduspoliitika raames on EL kehtestanud teatud põllumajandustoodetele miinimumhinna. Miinimumhind on paljudel juhtudel kõrgem kui samade toodete maailmaturu hind. Kui põllumajandustooted eksporditakse kolmandatesse riikidesse (st EList välja), tuleb kaotada vahe ELi ja maailmaturu hinnataseme vahel. Selleks makstakse eksportijatele eksporditoetust. Eksporditoetuse suurus sõltub ajast, tootmisest ja tootest.

Erakorraline destilleerimine: kuni 2012. aasta 31. juulini võisid liikmesriigid otsustada põhjendatud juhtudel anda erakorraliste olukordade puhul toetust veiniülejäädade vabatahtlikuks või kohustuslikuks destilleerimiseks, et vähendada ülejääki või see kõrvaldada ja samal ajal tagada tarnete jätkuvus ühest saagikoristusest teiseni.

Investeeringufondide meede: investeeringufondide loomiseks antava toetusega abistatakse tootjaid, kes soovivad end turu kõikumise vastu kindlustada. Ühenduse abi võib investeeringufondide loomiseks anda investeeringufondide halduskulude katmiseks ajutise ja väheneva toetuse kujul. Seda meetet ei valinud ükski

Investeeringumeede: investeeringumeetme raames antakse toetust nii materiaalseks kui ka mittemateriaalseks investeeringuteks töötlemisrajatistesse, veinitehaste infrastruktuuri ja veini turustamisse, mis parandavad ettevõtte üldist tulemuslikkust ja on seotud ühe või mitme järgmise elemendiga: a) toodete tootmine ja turustamine, millele on viidatud nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 XIb lisas; b) sama määruse XIb lisas viidatud toodetega seotud uute toodete, protsesside ja tehnoloogiate arendamine. Liikmesriik.

Kontsentreeritud viinamarjavirre: karamellimata viinamarjavirre, mis on saadud viinamarjavirre osalise veetustamise teel, mis toimub mis tahes lubatud meetodil, välja arvatud otsese kuumuse abil.

Kõrvalsaaduste destilleerimise meede: toetus, mida antakse veini tootmisel vabatahtliku või kohustusliku kõrvalsaaduste destilleerimise eest (viinamarjade pressimisjäädid ja veinisete), mis toimub kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 XVb lisa punktis D kehtestatud tingimustega.

Maaelu arengu programm: liikmesriigi või piirkonna koostatud ja komisjoni heakskiidetud dokument maaelu arengu poliitika rakendamise kavandamiseks.

Muud veinid: veinid, mille suhtes ei saa rakendada müügiedendusmeetmeid, näiteks lauaveinid, millele ei ole märgitud viinamarjasorti.

Mõjus: seatud eesmärkide ja kavandatud tulemuste saavutamine.

Müügiedendusmeede: toetus ühenduse veinide alasteks teavitus- või müügiedendusmeetmeteks. Müügiedendusmeede kehtib veinide kohta, millel on kaitstud päritolunimetus või geograafiline tähis või millele on märgitud viinamarjasort. Nimetatud meede võib hõlmata üksnes järgmist: avalikke suhteid, müügiedendus- või reklaamimeetmeid, b) osalemist rahvusvahelise tähtsusega sündmustel, messidel ja näitustel, c) teabekampaaniaid, d) uurimusi uute turgude kohta, mis on vajalikud turuväljundite laiendamiseks ja e) uurimusi müügiedendus- ja teavitusmeetmete tulemuste hindamiseks. Ühenduse osalus müügiedendusmeetmetes ei ületa 50% rahastamiskõlblikest kuludest (määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikkel 103p).

Programmitöö periood: riiklikud toetusprogrammid koostatakse viieaastaseks perioodiks. Esimene programmitöö periood on 2009–2013 ja teine 2014–2018.

Riiklik toetusprogramm/riiklikud assigneeringud: Veini tootvad liikmesriigid kasutavad ELi veinituru ühise korralduse vahendeid riiklike toetusprogrammide raames veinisektorit toetavate erimeetmete rahastamiseks (määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikkel 103i). Liikmesriigid esitavad komisjonile viieaastased toetusprogrammid, mis sisaldavad veinisektorit reguleerivatele eeskirjadele vastavaid meetmeid (määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikkel 103k).

Rohelise korje meede: ebaküpsete viinamarjakobarate täielik hävitamine või eemaldamine, millega asjaomase

maatüki saak langeb nullini. Rohelise korje toetust võib anda hüvitisena kindlasummalise toetuse vormis hektari kohta ja selle suuruse määrab asjaomane liikmesriik.

Saagikindlustuse meede: meetme eesmärk on kaitsta tootjate sissetulekut loodusõnnetuste, ilmastikutingimuste, haiguste või kahjurite leviku mõjude eest.

Sordivein: geograafilise tähiseta vein, millele on teatud tingimustel lubatud märkida viinamarjasort. Sellise veini suhtes võib rakendada müügiedendusmeetmeid.

Säästlikkus: teatud väljundite või tulemuste taseme saavutamine madalaimate kuludega.

Tõhusus: parim võimalik suhe kasutatud vahendite ning toodetud väljundite või tulemuste vahel.

Tühimõju: olukord, kus subsideeritud projekt oleks ka ilma toetuseta täielikult või osaliselt ellu viidud.

Usaldusväärne finantsjuhtimine: vastavalt Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse (EÜT L 248, 16.9.2002) artiklile 27 hõlmab usaldusväärse finantsjuhtimise mõiste säästlikkuse, tõhususe ja mõjususe põhimõtteid.

Veiniaasta: Veinitoodete tootmisaasta (kirjeldatud määruse (EÜ) nr 1234/2007 I lisa XII osas). Algab 1. augustil ja lõpeb järgmise aasta 31. juulil.

Viinamarjaistanduste ümberkorraldus- ja muutmismeede: Viinamarjaistanduste ümberkorraldus- ja muutmistoetus võib hõlmata ainult ühte või mitut järgmist tegevust: a) sordivahetus, sealhulgas ümberpookimise teel; b) viinamarjaistanduste ümberpaigutamine; c) viinamarjaistanduste haldamise parandamine. Viinamarjaistanduste tavapärasest uuendamist, kui viinapuud on ealiselt vananenud, ei loeta ümberkorraldamiseks või muutmiseks. Viinamarjaistanduste ümberkorraldus- ja muutmistoetuse vormid võivad olla üksnes järgmised: meetme rakendamise tingitud sissetulekute kaotamise puhul tootjatele antav hüvitis; b) toetus ümberkorraldus- ja muutmiskulude katmiseks.

Väljajuurimistasu: toetuse andmine viinamarjakasvatajatele kõikide viinapuude lõplikuks kõrvaldamiseks maatükil või põllumajandusettevõttes.

Ühtne otsemaksete kava: Ühtne otsemaksete kava on toetuskava, mis asendab suurema osa varasemaid otsetoetusi ja mille kohaselt seotakse toetused lahti igasugusest tootmiskohustusest. Selle asemel makstakse otsetoetus täiel määral välja tingimusel, et põllumajandustootjad hoiavad kogu oma maa heades põllumajandus- ja keskkonnatingimustes ja täidavad kohustuslikke majandamisnõudeid (nn nõuetele vastavus). Liikmesriigid võivad anda viinamarjakasvatajatele toetust toetusõiguste kujul määruse (EÜ) nr 1782/2003 III jaotise 3. peatüki tähenduses, kooskõlas sama määruse VII lisa punktiga O.

I Euroopa Liit (EL) on maailma suurim veinitootja. 2008. aastal reformis nõukogu veinituru ühist korraldust põhieesmärgiga parandada ELi veinitootjate konkurentsivõimet ning tasakaalustada nõudluse ja pakkumise vahekorda olukorras, kus pikka aega on valitsenud pakkumise struktuurne ülejääk võrreldes nõudlusega. Reformi peamised finantsinstrumendid hõlmasid ajutist väljajuurimiskava ja riiklike toetusprogrammide loomist. Nende raames valivad liikmesriigid 11 olemasolevast meetmest enda olukorrale kõige sobivamad.

II Varasemas auditis¹ käsitles kontrollikoda viinapuude väljajuurimist, mille peamine eesmärk oli pakkumise ja nõudluse tasakaalustamine. Praeguses aruandes käsitletava auditiga kontrollis kontrollikoda, kas veinisektorile eraldatavat investeerimis- ja müügiedendus-toetust hallatakse hästi ning kas selle mõju ELi veinide konkurentsivõimele on näha. Kontrollikoda jõudis järeldusele, et auditis käsitletud algusaastatel veinisektorile eraldatud investeerimis- ja müügiedendus-toetuse haldamist mõjutasid negatiivselt käesolevas aruandes kirjeldatud ülesehitus- ja rakenduspuudused ning mõju ELi veinide konkurentsivõimele ei olnud alati näha.

III Vajadus spetsiifiliselt veinisektorile suunatud täiendava investeerimismeetme järele ei ole põhjendatud, kuna meede oli maaelu arengu poliitika raames juba olemas. Selline lisameede muudab olukorra keerulisemaks, põhjustab halduslikke takistusi ja mõnes liikmesriigis viivitusi meetme rakendamisel või rahastamiskõlblike investeeringute liiga piiratud ulatust. Auditil tuli suur osa liikmesriikide poolt investeerimismeetmele tehtud esialgseid eraldisi riiklike toetusprogrammide teistele meetmetele ümber jaotada.

IV Lisaks ei arvestatud investeerimismeetme rakendamisel nõuetekohaselt säästlikkuse põhimõtet. Enamik auditeeritud liikmesriike ei taganud seda, et toetust saaksid ainult elujõulised projektid, ning valitseb ülekulude oht, kuna projektilude põhjendatust ei hinnatud süstemaatiliselt.

V Müügiedendusmeetmeid kasutatakse tihti turgude kindlustamiseks, mitte uute turgude leidmiseks või vanade tagasivõitmiseks. Hoolimata kavandatud eesmärgist eelistada VKEsid rahastati ka suuri ettevõtteid.

VI Liikmesriigid ei rakendanud müügiedendusmeetmeid piisavalt valikuliselt. Eelkõige leidis kontrollikoda selgeid juhtumeid, kus toetusesaajad oleksid kandnud müügiedendustegevuse kulud ka ilma ELi toetuseta. Lisaks ei olnud müügiedendustegevuse kulud, üldkulud ja rakendusasutuste kulud piisavalt põhjendatud: tõendavad dokumendid olid puudulikud või vigased. See õõnestab liikmesriikide dokumendikontrollide mõjusust müügiedendusmeetmete toimumise ja rahastamiskõlblikkuse tagamisel.

VII Liikmesriikide poolt programmitöö perioodiks 2014–2018 müügiedendusmeetmele planeeritud eelarvehendite summa on üle kahe korra suurem kui eelmisel programmitöö perioodil kasutatud summa². See tuleneb osaliselt riiklike toetusprogrammide kogueelarve suurenemisest ligi ühe miljardi euro võrra. Arvestades liikmesriikide raskusi perioodi 2009–2013 esialgselt müügiedendustegevuseks ettenähtud eelarve ärakasutamisel, on olemas risk, et perioodi 2014–2018 eelarve on üle paisutatud, mis ohustab usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete rakendamist.

1 Eriaruanne nr 7/2012: Veinituru ühise korralduse reformi senised edusammud (<http://eca.europa.eu>).

2 Programmitöö perioodil 2009–2013 kulutati müügiedendusmeetme raames 522 miljonit eurot. Programmitöö perioodil 2014–2018 eraldavad liikmesriigid müügiedendusmeetmele 1156 miljonit eurot (EU-27 riigid). See tähendab 121% suurusst kasvu võrreldes eelmise perioodiga.

VIII

Komisjon ja auditeeritud liikmesriigid ei esita veel piisavat asjakohast teavet, mis näitaks otseselt meetmetele omistatavaid tulemusi. Investeeringumeetme puhul on keeruline eristada veiniture ühise korralduse investeeringute mõju maaelu arengu investeeringutest. Müügiedendusmeetme puhul hõlmavad kasutatud tulemusnäitajad paljusid muutujaid, mis asuvad väljaspool müügiedendustegevuse mõjuvälja. Sellest tulenevalt ei ole meetmete tulemusi veel näha.

IX

Nimetatud tähelepanekute põhjal esitab kontrollikoda järgmised soovitusid:

seoses investeerimismeetmega:

- a) tuleks komisjonil toetuskava otstarbekamaks muutmiseks vahendite kasutamist jälgida, vajadust meetme järele analüüsida ning hinnata, kas veinisektor vajab võrreldes teiste põllumajandussektoritega täiendavat investeeringuteks ettenähtud abi.
- b) Liikmesriigid peaksid maandama majandusele avalduvat riski, hinnates süstemaatiliselt projektkulude põhjendatust ja taotlejate majanduslikku elujõulisust. Hindamise tulemus tuleks asjakohaselt dokumenteerida. Komisjon peaks tagama kontrolli mõjusa rakendamise liikmesriikide poolt.

Seoses müügiedendusmeetmega:

- a) reguleeriva määrusega tuleks keelata toetusesaajatel igal programmitöö perioodil müügiedendusprogrammi esitamine, mis on mõeldud samadele sihtriikidele. Samuti peaks komisjon piirama meetme ulatust, mis puudutab tootemargi reklaamimise toetuskõlblikkust, ja rohkem toetama VKEdele juurdepääsu andmist müügiedendusmeetmele.

- b) Tühimõju riski vähendamiseks peaks komisjon tagama, et liikmesriigid nõuavad valikumenetluse käigus toetusesaajatelt selle tõendamist, et neil on ELi toetuse järele selge vajadus, ning et tavapäraseid tegevuskulusid ei rahastataks ELi eelarvest.
- c) Komisjon peaks tagama, et lisakulud, nagu rakendusasutuste kulud ja üldkulud, oleksid nõuetekohaselt tõendatud ja et neile oleks kehtestatud ülempiir, mis võrduks teatud protsendiga kokukuludest.
- d) Liikmesriigid peaksid tagama piisava auditijälje, mis näitaks müügiedenduseks antud abi seost konkreetse ja nõuetekohaselt dokumenteeritud tegevusega.
- e) Komisjon peaks nõudma liikmesriikidelt müügiedendusprojektide tulemuste täpsemat hindamist. Eelkõige tuleks müügiedendustegevuse tulemusi hinnata toetusesaajate, mitte kogu ELi veinisektori tasandil. Liikmesriigid peaksid toetusesaajate poolt müügiedendustegevuse lõpus koostatud aruandeid paremini kasutama tegevuse tulemuste hindamiseks ja kokkuvõtmiseks.
- f) Komisjon peaks pärast piisava aja möödumist analüüsima, kuidas perioodiks 2014–2018 riiklikele toetusprogrammidele eraldatud eelarve vastab ELi veinisektori vajadustele ja liikmesriikide suutlikkusele toetus ära kasutada. Selle analüüsi põhjal peaks komisjon vajaduse korral eelarvet kohandama, tagamaks, et see stimuleerib liikmesriike kasutama meetmete rakendamisel tõhusamat lähenemisviisi.

ELi veinisektor

01

Euroopa Liit on maailma suurim veinitootja. ELi viinamarjaistanduste kogupindala on ca 3 miljonit hektarit ning seal toodetakse keskmiselt ligikaudu 158 miljonit hektoliitrit veini aastas. ELis tarbitakse keskmiselt 127 miljonit hektoliitrit veini aastas³. Veiniaastal 2011–2012 eksporditi kolmandatesse riikidesse ligikaudu 23 miljonit hektoliitrit veini ja imporditi 14 miljonit hektoliitrit veini, turuväärtusega vastavalt 8,6 miljardit eurot ja 2,4 miljardit eurot⁴ (vt *Ilisas* toodud veinitarnebilanssi).

02

Kui komisjon alustas 2005. aastal ettevalmistusi ühise turukorralduse reformimiseks, oli veinitoodangu struktuurne ülejääk hinnanguliselt 18,5 miljonit hektoliitrit.

03

Oma teatise nõukogule ja Euroopa Parlamendile⁵ märkis komisjon, et ühise turukorralduse reformi peamine põhjus oli pakkumise ja nõudmise kasvav tasakaalutus. 2007. aastal avaldas komisjon mõjuhinnangu⁶, milles analüüsiti ELi veinisektori olukorda. Mõjuhinnangus kinnitati jätkusuutmatut turu tasakaalutust ja ELi veinide konkurentsivõime vähenemist võrreldes teiste veinidega.

04

2008. aastal reformiti veinituru ühist korraldust nõukogu määrusega (EÜ) nr 479/2008.⁷ Mõjuhinnangu kohaselt olid veinituru ühise korralduse reformi kaks peamist eesmärki:

- edendada Euroopa veinide konkurentsivõimet,
- tagada pakkumise ja nõudmise parem tasakaal.

05

Alates 1. augustist 2008 on turusekkumismeetmeid, nagu destilleerimine, eksporditoetus ja ladustamismeetmed, järk-järgult vähendatud, ja 31. juulil 2012 lõpetati need täielikult⁸. Turusekkumismeetmete kulud vähenesid 364 miljonilt eurolt veinituru ühise korralduse reformimisele eelnenud aastal (2007–2008) nullini 2012.–2013. aastal.

- 3 Eurostat, veinitarnebilanss, viimase viie veiniaasta keskmine (2007–2008 kuni 2011–2012).
- 4 Andmeallikad: Eurostat, Comext andmebaas, väljavõte 24. juuli 2013. aasta seisuga.
- 5 KOM(2006) 319 (lõplik), 22. juuni 2006.
- 6 SEK(2007) 893 (lõplik), 4. juuli 2007.
- 7 Nõukogu 29. aprilli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 479/2008, mis käsitleb veinituru ühist korraldust ja millega muudetakse määrusi (EÜ) nr 1493/1999, (EÜ) nr 1782/2003, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 3/2008 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EMÜ) nr 2392/86 ja (EÜ) nr 1493/1999 (ELT L 148, 6.6.2008, lk 1). Augustis 2009 tunnistati määrus kehtetuks ja veinituru ühine korraldus integreeriti ühtsesse ühisesse turukorraldusse, mis kehtestati nõukogu 22. oktoobri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1234/2007, millega kehtestatakse põllumajandusturgude ühine korraldus ning mis käsitleb teatavate põllumajandustoodete erisätteid (ELT L 299, 16.11.2007, lk 1).
- 8 Säilitati üksnes kõrvalsaaduste destilleerimise meede, kuna selle eesmärk on tagada kvaliteetveini tootmine ja keskkonnasõbralik veinitootmine.

06

Reformitud ühise veinituru korralduse peamised rahastamisvahendid programmitöö perioodiks 2009–2013 on järgmised:

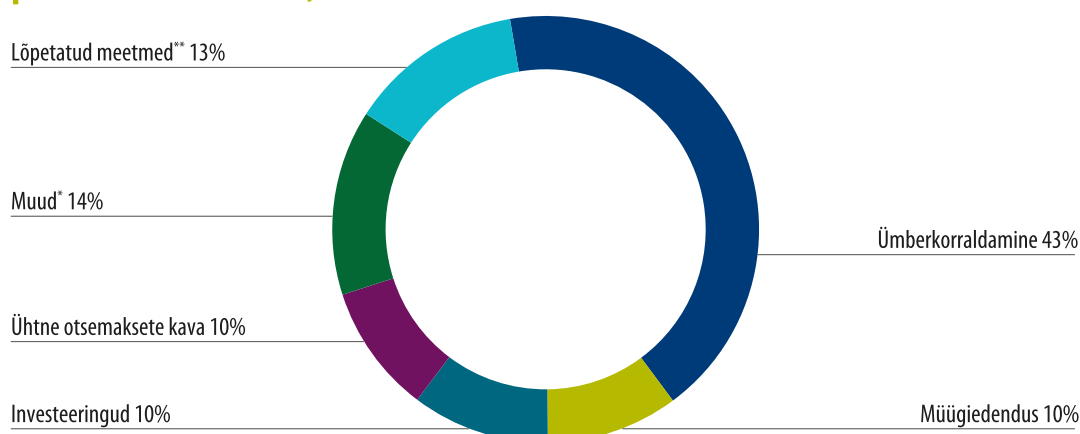
- a) vabatahtlik viinapuude väljajuurimine, mille eesmärk oli kohandada veinisektor turutingimustele, lõpetades väiksema konkurentsivõimega viinamarjaistanduste tegevuse. Meede viidi lõpule veiniaastal 2010–2011. Selle raames on viinapuud välja juuritud 161 166 hektari suurusel alal. EL eraldas meetmele ligikaudu 1025 miljonit eurot.
- b) Riiklikud toetusprogrammid ehk riiklikud assigneeringud: liikmesriikide käsutusse antakse spetsiaalsed eelarvevahendid, et koostada viieaastane toetusprogramm, mis koosneb 11 olemasoleva meetme hulgast valitud meetmetest⁹. Toetusprogrammid esitatakse komisjonile heakskiidu saamiseks. 18 liikmesriigile on nende riiklikeks toetusprogrammideks ette nähtud iga-aastased eelarvevahendid. Esimese viieaastase programmitöö perioodi üldeelarve on 5,3 miljardit eurot. Liikmesriikide vastavad aastaelarved on toodud **II lisas**.
- c) Rahaülekanded¹⁰ olemasolevatele maaelu arengukavadele, et suurendada maaelu arengu toetust veinitootmispiirkondades.

07

Ühtse otsemaksete kava¹¹ kõrval olid liikmesriikide poolt programmitöö perioodi 2009–2013 riiklikes toetusprogrammides kehtestatud rahaliselt kõige olulisemad meetmed viinamarjaistanduste ümberkorraldamine ja sordivahetus (43% riiklike toetusprogrammide eelarvest, st üle kahe miljardi euro viie aasta jooksul), müügieendus ja investeerimine (need kaks meetet vastavad mõlemad 10%-le riiklike toetusprogrammide eelarvest, moodustades vastavalt 522 ja 518 miljonit eurot) (vt **1. joonis**). Nende kolme meetme eesmärk on suurendada veinisektori konkurentsivõimet ja kajastada uue veinituru ühise korralduse põhimõtet minna turusekkumismeetmetelt üle turule orienteeritud meetmetele.

- 9 Meetmed on: viinamarjaistanduste ümberkorraldamine ja muutmine, roheline korje, investeerimisfondid, saagikindlustus, ühtne otsemaksete kava, müügieendus, investeerimine, kõrvalsaaduste destilleerimine, samuti kolm ajutist meetet, mis lõpetati 31. juulil 2012 (kangeks alkohoolseks joogiks destilleerimine, erakorraline destilleerimine, kontsentreeritud viinamarjavirde kasutamine).
- 10 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 190 punkti a lõikes 2 sätestatud summad, mis põhinevad nõukogu 17. mai 1999. aasta määrusel (EÜ) veinituru ühise korralduse kohta (EÜT L 179, 14.7.1999, lk 1) seoses sekkumismeetmetega põllumajandusturgude reguleerimiseks vastavalt nõukogu 21. juuni 2005. aasta määruse (EÜ) nr 1290/2005, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist (ELT L 209, 11.8.2005, lk 1), artikli 3 lõike 1 punktidele b.
- 11 Ühtne otsemaksete kava on üks riikliku toetusprogrammi raamesse kuuluvatest meetmetest, kuid seda ei peeta otseselt veinisektori konkurentsivõimet suurendavaks. Ajavahemikuks 2009–2013 eraldati meetmele 510 miljonit eurot.

1. joonis Riikliku toetusprogrammi kõige tähtsamate meetmete osakaal (programmitöö periood 2009–2013)

* Kõrvalsaaduste destilleerimine, saagikindlustus, roheline korje, plaanid vastavalt määrusele nr 1493/1999.

** Pärast veiniaastat 2012-2013 lõpetatud meetmed: alkohoolseks joogiks destilleerimine ja erakorraline destilleerimine, kontsentreeritud viinamarjavirde toetus.

Allikas: komisjon – liikmesriikide edastatud finantsandmete tabel, oktoober 2013.

08

Investeermismeede seisneb toetuse andmises nii materiaalseteks kui ka mittemateriaalseteks investeeringuteks töötlemisrajatistesse, veinitehaste infrastruktuuri ja veini turustamisse. Toetuse eesmärk on parandada ettevõtte majanduse üldist tulemuslikkust¹². Liikmesriigid peavad määratlema, millised investeermistehingud on rahastamiskõlblikud. Toetuse ülemäär on 40%¹³ rahastamiskõlblikest investeermiskuludest, mis kontrollikoja valimisse kuulunud projektides võisid ulatuda alates 6000 eurost uue korkimismasina soetamiseks kuni 10,3 miljoni euronni uue ühistu ehitamiseks ja sisseseadmiseks, millega liideti mitu ühistut.

12 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikkel 103u.

13 Muud toetusmäärad: 50% piirkondades, mis on liigitatud lähenemispiirkondadeks vastavalt nõukogu 11. juuli 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1260/1999 (ELT L 210, 31.7.2006, lk 25), 75% äärepoolsemates piirkondades, vastavalt nõukogu 30. jaanuari 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 247/2006, millega sätestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolsemate piirkondade jaoks (ELT L 42, 14.2.2006, lk 1) või 65% Egeuse mere väikesaartel vastavalt nõukogu 18. septembri 2006. aasta määrusele (EÜ) nr 1405/2006, millega sätestatakse erimeetmed Egeuse mere väikesaarte põllumajanduse toetamiseks ja muudetakse määrust (EÜ) nr 1782/2003 (ELT L 265, 26.9.2006, lk 1).

09

Müügiedendusmeetmega toetatakse „teavitus- või müügiedendusmeetmeid, mis on suunatud ühenduse veinidele kolmandates riikides, et suurendada nende konkurentsivõimet kõnealustes riikides”¹⁴. Meede hõlmab järgmist:

- avalikke suhteid, müügiedendus- või reklaamimeetmeid, eelkõige neid, mis rõhutavad ühenduse toodete eeliseid, eriti seoses kvaliteedi, toiduohutuse või keskkonnasõbralikkusega;
- osalemist rahvusvahelise tähtsusega üritustel, messidel või näitustel;
- teavituskampaaniaid, mis tutvustavad eelkõige päritolunimetusi, geograafilisi tähiseid ja mahetootmist hõlmavaid ühenduse süsteeme;
- uurimusi uute turgude kohta, mis on vajalikud turuväljundite laiendamiseks;
- uurimusi teavitus- ja müügiedendusmeetmete tulemuste hindamiseks¹⁵.

10

Müügiedendusmeetmete maksimaalne toetusmäär on 50% rahastamis- kõlblikest kulutustest, mis kontrollikoja valimisse kuulunud projektides ulatuvad alates 30 000 eurost avalike suhete meetmete rahastamiseks kuni 32,6 miljoni euroni, millega rahastati kogu eelmises punktis kirjeldatud müügiedendusmeetmete kogumit.

11

Riikliku toetusprogrammi raamesse kuuluvaid investeerimis- ja müügiedendusmeetmeid haldab komisjon koostöös liikmesriikidega. See tähendab, et komisjon kannab meetmete haldamise eest üldvastutust, ehkki meetmete rakendamine on usaldatud liikmesriikidele. Seega on investeerimis- ja müügiedendusmeetmete ning vastavate kontrollisüsteemide rakendamine suurel määral liikmesriikide ülesanne¹⁶. Meetmete lõplikud toetusajad peavad täitma ELi ja riiklike/piirkondlike õigusaktide tingimusi.

- 14 Vastavalt nõukogu 17. detsembri 2007. aasta määrusele (EÜ) nr 3/2008 põllumajandussaaduste ja toodete teavitamis- ja müügiedendusmeetmete kohta siseturul ja kolmandates riikides (ELT L 3, 5.1.2008, lk 1) võib komisjon anda etsetoetust teavituskampaaniateks, mis tutvustavad Euroopa Liidu veinide liigitussüsteemi. Sellised üldise iseloomuga teavituskampaaniad erinevad spetsiifilistest toetusmeetmetest, mida käsitletakse käesolevas aruandes. 21. novembril 2013 esitas komisjon ettepaneku määrus (EÜ) nr 3/2008 tühistada ja asendada. Ettepaneku kohaselt peaks toetus olema kättesaadav seoses teavitus- ja müügiedendusmeetmetega, mis seovad veini teiste põllumajandustoodetega, tingimusel, et toetust ei anta juba mõne teise ELi meetme raames.
- 15 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikkel 103p.
- 16 Komisjoni 27. juuni 2008. aasta määruse (EÜ) nr 555/2008, milles sätestatakse veinituru ühist korraldust käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2008 üksikasjalikud rakenduseeskirjad veinisektoris seoses toetusprogrammide, kolmandate riikidega kauplemise, tootmisvõimsuse ja kontrollidega (ELT L 170, 30.6.2008, lk 1) (millega rakendatakse veinituru ühist korraldust käsitlevat nõukogu põhimäärust), artiklis 76 on sätestatud: „Ilma et see piiraks käesoleva määruse konkreetsete sätete või muude ühenduse õigusaktide kohaldamist, näevad liikmesriigid ette vajalikud kontrollid ja muud abinõud määral, mis tagab määruse (EÜ) nr 479/2008 ja käesoleva määruse nõuetekohase kohaldamise. Need peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad, et tagada ühenduste finantshuve piisav kaitse.”

12

Eelmine kontrollikoja eriaruanne veinituru ühise korralduse kohta avaldati 2012. aastal¹⁷. Aruanne käsitles veinituru ühise korralduse reformi kaht rahaliselt kõige olulisemat toetus-kava – viinapuude väljajuurimist ning viinamarjaistanduste ümberkorraldamist ja sordivahetust – ning eelkõige nende panust ELi veinituru pakkumise ja nõudluse tasakaalustamisel, mis on reformi üks kahest põhieesmärgist (vt punkt 4). Veinituru ühise korralduse reformi auditi täiendamiseks võttis kontrollikoda vaatluse alla liikmesriikide poolt nende riiklikesse toetusprogrammidesse valitud peamised konkurentsivõimealased meetmed: investeerimis- ja müügiedendusmeetme. Auditi eesmärk oli vastata järgmisele küsimusele: „kas veinisektorile eraldatavat ELi investeerimis- ja müügiedendustoetust hallatakse hästi ning kas selle mõju ELi veinide konkurentsivõimele on näha?”

13

Auditiga hinnati, kas investeerimis- ja müügiedendusmeetmed olid asjakohaselt üles ehitatud. Kontrollikoda uuris ka kättesaadavat järelevalve- ja hindamisteavet, et hinnata, kas komisjon ja liikmesriigid saavutasid kavandatud tulemused tõhusalt. Mis puudutab investeerimismeedet, siis kontrollikoda on juba auditeerinud sarnaste investeerimismeetmete tõhusust maaelu arengu poliitika raames¹⁸. Seetõttu keskendus kontrollikoda meetme säästlikkusega seotud aspektidele, nagu majanduslik elujõulisus ja toetust saanud investeeringute kulude põhjendus. Auditi ulatust kajastavad järgmised alaküsimused:

- a) kas veinituru ühise korralduse investeerimismeede on asjakohase ülesehitusega ja kas selle rakendamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse säästlikkuse põhimõtet?
- b) Kas müügiedendusmeetme on asjakohase ülesehitusega ja kas seda rakendatakse tõhusalt?
- c) Kas meetmete mõju on piisavalt näha?

14

Audit keskendus veiniaastail 2008-2009 kuni 2010-2011 rahastatud projektidele, st vaadeldi reformi elluviimise kolme esimest aastat. Kontrollikoda külastas komisjoni asjaomaseid talitusi ning järgmisi liikmesriike ja piirkondi: Austria, Prantsusmaa (Akvitaania ja Languedoc-Roussilloni piirkond), Itaalia (Lazio ja Veneto piirkond), Portugal ja Hispaania (Kataloonia piirkond). Viie külastatud liikmesriigi osa esimese programmitöö perioodi (2009–2013) müügiedendusmeetmete kuludes on 95% ja investeerimismeetmete kuludes 82%.

17 Eriaruanne nr 7/2012. (<http://eca.europa.eu>).

18 Eriaruanded nr 8/2012, 1/2013 ja 6/2013 (<http://eca.europa.eu>).

15

Kohapeal külastati kokku 37 toetusesaajat: 23 seoses müügiedendusprojektidega, 11 seoses investeerimisprojektidega ning 3 seoses müügiedendus- ja investeerimisprojektidega. Lisaks valiti 73 projekti dokumentide kontrollimiseks. Kokku analüüsiti 113 projekti (79 müügiedendus- ja 34 investeerimisprojekti)¹⁹. Valim moodustati vastavalt projektide olulisusele ja toetusesaaja liigile, et valida välja projektid, mis oleksid iseloomulikud asjaomastes liikmesriikides rahastatud projektidele.

19 Müügiedendusprojekte kuulus valimisse rohkem kui investeerimisprojekte, sest kahes vaadeldud liikmesriigis rakendati investeerimismeedet hilinemisega ja üks liikmesriik otsustas seda meetet mitte rakendada.

I osa. Kas veinitoru ühise korralduse investeerimis-meede on asjakohase ülesehitusega ja kas selle rakendamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse säästlikkuse põhimõtet?

16

Hea ülesehitus on usaldusväärse fi-nantsjuhtimise jaoks määrava tähtsu-sega. Investeerimismeetmega antakse riiklikku toetust sellist tüüpi ettevõtte-tele, mis vastavad ELi toetuse saamise kriteeriumidele ka maaelu arengu poliitika raames. Et meede oleks hästi üles ehitatud, peaks see veinitoru ühise korralduse raames vastama täp-selt kindlakstehtud vajadusele, mida olemasolevad meetmed ei rahulda. Samuti ei tohiks see põhjustada raken-dusasutustele liigset halduskoormust.

17

Et võtta investeerimismeetmete elluviimisel nõuetekohaselt arvesse säästlik-kuse põhimõtet, peaksid liikmesriigid kehtestama halduskontrollimehhanis-mid ja -protseduurid, tagamaks, et:

- a) toetust saavad majanduslikult elujõulised projektid: selleks, et vältida riiklike vahendite kuluta-mist projektidele, mis enneaegselt ebaõnnestuvad, peaksid liikmesrii-gid vastavate elujõulisuse kontrol-lidega analüüsima taotleja finants-olukorra usaldusväärsust ning oma analüüsi dokumenteerima.
- b) toetusesaajate deklareeritud projektikulud on põhjendatud. Hindamine peaks toimuma sobiva hindamissüsteemi alusel, näiteks võrdluskulude, erinevate pakku-muste võrdluse või hindamiskomi-tee abil.

Veinitoru ühise korralduse ja maaelu arengu poliitika investeerimismeetmete dubleerimine ei ole põhjendatud ...

18

Ehkki veinitoru ühise korralduse investeerimismeedet kohaldatakse spetsiaalselt veinisektori suhtes (mitte üldmeetmena kõigi põllumajandus-sektorite suhtes), on selle ulatus põhiolemuselt sama, mis maaelu arengu investeerimisabi meetmel nr 121 („Põllumajandusettevõtete moderniseerimine”) ja nr 123 („Põllu-majandustoodetele ja metsasaadus-tele lisandväärtuse andmine”). Lisaks, nagu nähtub **1. selgitusest**, on veini-toru ühise korralduse meetme ees-märk sama mis kahel maaelu arengu investeerimismeetmel.

19

Veinitoru uue ühise korralduse raames tehakse veinitoru piirkondadele kättesaadavaks rohkem maaelu arengu vahendeid, sest sellega suurendatakse maaelu arengukavade eelarveassig-neeringuid neis piirkondades. Määruse (EÜ) nr 1234/2007 Xc lisa kohaselt suu-rendatakse eelarvet alates 2011. aastast 121,4 miljoni euro²¹ võrra aastas.

20 2009. aastal oli ülekande suurus 40,5 miljonit eurot ja 2010. aastal 80,9 miljonit eurot.

Veinituru ühise korralduse ja maaelu arengu investeerimismeetmel on üks ja sama eesmärk

- a) Investeerimismeede veinituru ühise korralduse raames (määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103u lõige 1): „Toetust võib anda nii materiaalseks kui ka mittemateriaalseks investeeringuteks töötlemisrajatistesse, veinitehaste infrastruktuuri ja veini turustamisse, mis **parandavad ettevõtte majanduse üldist tulemuslikkust** [...]“.
- b) Meede nr 121 maaelu arengu poliitika raames (määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 26 lõige 1²⁰): „Artikli 20 punkti b alapunktis i sätestatud toetust antakse materiaalseks ja/või immateriaalseks varadesse tehtavateks investeeringuteks, mis: a) **parandavad põllumajandusettevõtte üldist tulemuslikkust** [...]“.
- c) Meede nr 123 maaelu arengu poliitika alusel (määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 28 lõige 1): „Artikli 20 punkti b alapunktis iii sätestatud toetust antakse materiaalseks ja/või immateriaalseks varadesse tehtavateks investeeringuteks, mis: a) **parandavad ettevõtte üldist tulemuslikkust** [...]“.

21 Nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005, 20. september 2005, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1).

20

Perioodil 2009–2013 lisasid investeerimismeetme oma riiklikku toetusprogrammi üheksa liikmesriiki (Tšehhi Vabariik, Saksamaa, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Küpros, Ungari, Austria ja Slovakkia). Üheksa liikmesriiki (Bulgaaria, Kreeka, Leedu, Luksemburg, Malta, Portugal, Rumeenia, Sloveenia ja Ühendkuningriik) seda ei teinud²². Portugal otsustas investeerimismeedet oma riiklikku toetusprogrammi mitte lisada põhjendusel, et maaelu arengukava raames saadi juba piisaval määral toetust. Tõepoolest, maaelu arengu programmitöö perioodil 2007–2013 eraldati 13,5% kahe maaelu arengu investeerimismeetme kogueelarvest Portugali veinisektorile.

21

Kontrollikoja hinnangul ei ole selge, miks vajas veinisektor täiendavat investeerimistoetust, kuivõrd selline toetus oli maaelu arengu poliitika raames kõigile põllumajandussektoritele juba kättesaadav ja veinitootmispiirkondadele mõeldud maaelu arengu toetuse eelarveassigneeringuid suurendati (vt punkt 19). Täiendava toetuse eraldamise otsus ei toetunud ühelegi uuringule ega analüüsile.

22 Leedu eraldas kõik riiklikud assigneeringud müügiedenduseks. Luksemburg (alates aastast 2009–2010), Malta ja Ühendkuningriik eraldasid kõik oma riiklikud assigneeringud ühtsele otsemaksete kavale.

... ning seetõttu hilines mõningates liikmesriikides veinituru ühise korralduse investeringute tegemine või seati neile piirangud

22

Et veinituru ühise korralduse ja maaelu arengu investeerimismeetmed kehtisid alates veiniaastast 2008-2009 paralleelselt, tuli topeltrahastamise riski vähendada. Seetõttu pidid liikmesriigid ühise turukorralduse meetmete raames rahastama muid tegevusi kui maaelu arengukavade raames²³. Vajadus tõmmata eraldusjoon väga sarnaste meetmete vahele (eriti maaelu arengu meetme nr 123 ja veinituru ühise korralduse investeerimismeetme vahele) ja tagada nende lahushoidmine suurendas halduskoormust liikmesriikide jaoks, kes pidid muutma oma olemasolevaid maaelu arengukavasid enne ühise turukorralduse investeerimismeetme rakendamist.

23

Vajadus tõmmata ülalmainitud eraldusjoon on põhjendanud Itaalias ja Hispaanias olulisi viivitusi veinituru ühise korralduse investeerimismeetme elluviimisel²⁴. Neis liikmesriikides hallatakse maaelu arengukavasid piirkondlikul tasemel ja seetõttu pidi „eraldusjoone“ tõmbama iga piirkond. Veinituru ühise korralduse meetme rakendamine hilines kolm aastat. Itaalias kasutati ära ainult 44% esialgselt kavandatud vahenditest.

24

Lisaks piiras Hispaanias eri meetmete alusel toetuskõlblike tegevuste vaheline eraldusjoon liigselt ühise turukorralduse meetme ulatust. Maaelu arengu investeerimismeetmete sisu ei muutunud, kuid veinituru ühise korralduse alusel olid rahastamiskõlblikud ainult sellised investeringud, mille olid teinud Hispaania toetusesaajad, kes asusid ELis, kuid väljaspool Hispaania riigi territooriumi. Seetõttu kasutas Hispaania ära ainult 295 000 eurot, mis läks ainsale esitatud projektile, ehkki algne prognoos oli 148 miljonit eurot, mis oli mõeldud kasutamiseks kogu perioodil 2009–2013.

25

Austrias ja Prantsusmaal tõmmati eraldusjoon riiklikul tasemel ning investeerimismeetme rakendati ilma viivitusteta juba veiniaastal 2008–2009.

Liikmesriigid ei taga seda, et toetataks üksnes majanduslikult elujõulisi projekte ...

26

Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103u lõikes 2 on sätestatud, et: „toetust ei anta raskustes olevatele ettevõtetele“²⁵. Sellise ettevõtte, keda toetuse taotluse esitamise ajal ei peetud raskustes olevaks, nõrk finantsolukord võib aga ohustada ettevõtte poolt esitatud projekti elujõulisust. Kehtivate õigusaktidega ei nõuta liikmesriikidelt enne toetuse andmist majandusliku elujõulisuse kontrollimist.

23 Määruse (EÜ) nr 555/2008 artikli 20 lõige 2: „Määruse (EÜ) nr 479/2008 artikli 15 alusel ei anta kõnealuse määruse II jaotise kohase riikliku toetusprogrammi raames toetust teatava liikmesriigi või piirkonna sellise tegevuse eest, mida toetatakse kõnealuse liikmesriigi või piirkonna maaelu arengu programmi alusel vastavalt määrusele (EÜ) nr 1698/2005“.

24 COM(2012) 737 (final), 10. detsember 2012, punkt 4.3: „Maaelu arengu programmides sarnaste tegevuste piiritlemisega seotud raskused on põhjendanud Itaalias ja Hispaanias viivitusi kõnealuse meetme rakendamisel“.

25 Ühenduse suunised raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta: „äriühingut peetakse raskustes olevaks siis, kui see ei suuda kas oma või omanikelt/ osanikelt/aktsionäridelt või krediidiandjatelt saadud vahenditega peatada kahjumit, mis ametivõimude sekkumiseta viiks lühema või keskmise ajavahemiku jooksul peaaegu kindlasti äriühingu tegevuse lõpetamiseni“.

27

Komisjon ei ole andnud liikmesriikidele juhiseid investeerimismeetmega seotud projektivalikumenetluste kohta. Auditiga leiti, et neljast külastatud liikmesriigist, kus investeerimismeedet rakendatakse, tehti ainult ühes Itaalia piirkonnas (Veneto) usaldusväärset elujõulisuse kontrolli, mis hõlmas ka toetusesaajate finantsolukorra kontrollimist (vt **2. selgitus**). Lazio piirkond Itaalias rakendas vähem detailset hindamissüsteemi, mis põhines taotleja investeeringule eelnenud aasta aastaaruande võrdlemisel investeeringu eeldatava mõjuga sellele järgnenud aasta aastaaruandele.

28

Austrias ja Prantsusmaal põhines valikumenetlus taotluste laekumise järjekorral. Ehkki raskustes olevad ettevõtted ei olnud toetuskõlblikud, ei tagatud valikumenetluste puudumisel, et kõigi toetuskõlblike projektide hulgast oleks välja valitud just elujõulised (vt **2. selgitus**).

2. selgitus**Elujõulisuse kontrollimine: näiteid headest ja halvadest tavadest**

Veneto piirkonnas Itaalias olid kehtestatud valikukriteeriumid, mis hõlmasid ka IT-vahendit investeeringu prognoositava tulemuslikkuse hindamiseks toetusesaaja esitatud majandusandmete põhjal. Toetust said üksnes majanduslikult jätkusuutlikud projektid, st automaatselt jäeti kõrvale projektid, mis ei olnud elujõulised.

Austrias leidis kontrollikoda ühe 2009. aastal toetust saanud uue villimisliini investeerimisprojekti, mis kuulub praegu likvideerimisel olevale ühistule. Puudus valikukriteerium, mille alusel kindlaks teha, et selle ühistu projekt ei olnud jätkusuutlik, arvestades ühistu finantsolukorda. Ühistu oli loetud toetuskõlblikuks, ehkki selle aasta majandustulemus oli negatiivne, investeeringule eelnevalt vähendati selle kapitali ja alates vähemalt 2006. aastast on selle liikmete arv pidevalt vähenenud.

29

Hispaanias hinnatakse valikumenetluse käigus projekti elujõulisust ja toetusesaaja finantsolukorda. Projektidele ei ole aga kehtestatud minimaalset punktiarvu, et valituks osutada.

... ning nad ei hinda järjepidevalt projektikulude põhjendatust

30

Liikmesriigid peavad projektitaotlusi kontrollima, tagamaks, et ELi vahenditest hüvitatavad kulud on põhjendatud, sealhulgas hinnates taotlusi võrdluskulude ja erinevate pakkumuste alusel, et meetme eesmärk saavutataks mõistlike kuludega²⁶, st tõhusal viisil. Auditiga hinnati, kas liikmesriigid on kehtestanud ametliku süsteemi kulude põhjendatuse hindamiseks.

31

Auditiga leiti, et neljast külastatud liikmesriigist, kes investeerimismeedet rakendavad, ainult kaks olid sellise süsteemi kehtestanud. Itaalia (Veneto ja Lazio) ja Hispaania hindavad kulude põhjendatust ametlikus korras, enne kui taotlus kiidetakse heaks. Eelkõige peavad taotlejad oma investeerimistegevuse kohta esitama kolm pakumust, tehes valiku nendesama kolme pakumuse seast. Valiku asjakohasust võib hinnata välishindaja.

32

Itaalia (Veneto ja Lazio) ametiasutustepoolse kulude põhjendatuse hindamise usaldusväärsust vähendas aga asjaolu, et puust vaatide ostmist veini laagerdamiseks peeti rahastamiskõlblikuks investeerimiskuludeks, ehkki üldjuhul tuleb need iga kolme aasta tagant välja vahetada. Prantsusmaal ja Austrias ei peetud selliseid investeerimiskuludeks rahastamiskõlblikuks.

33

Ehkki hiljutistes suunistes²⁷ peab komisjon vaatide ostmist potentsiaalselt rahastamiskõlblikuks investeringuks, näeb määrus investeringu kestuseks ette vähemalt viis aastat²⁸. Et vaate kasutatakse tavaliselt ainult kolm aastat, ei vasta nende soetamine ELi nõudele. Lisaks tekitab sellise investeringu piiratud eluiga märkimisväärse riski, et vaadid ostetakse olemasolevate väljavahetamiseks, mitte veini laagerdamise mahu suurendamiseks.

34

Prantsusmaal ja Austrias ei toimunud kulude põhjendatuse hindamist ametlikus korras. Hindamine tugines taotluse läbivaadanud isiku pädevusele. See tõttu ei leidnud kontrollikoda tõendeid selle kohta, et mainitud liikmesriigid hindaksid järjepidevalt projektikulude põhjendatust. Lisaks puudus kohustus esitada võimalike teenusepakkujate erinevaid pakumusi.

- 26 Komisjoni 27. jaanuari 2011. aasta määruse (EL) nr 65/2011, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 rakendamise üksikasjalikud eeskirjad seoses kontrollimenetluse rakendamisega ning nõuetele vastavusega maaelu arengu toetusmeetmete osas (ELT L 25, 28.1.2011, lk 8), mida kohaldatakse määruse nr 555/2008 artikli 77 lõike 5 alusel ühise turukorralduse investeringute suhtes, artikli 24 lõikes 2 sätestatakse, et: „[Toetusetaotluste halduskontrolli puhul kontrollitakse eelkõige järgmist:] esitatud kulutuste põhjendatus, mida hinnatakse nõuetekohase hindamissüsteemi alusel, näiteks võrdluskulude, erinevate pakumiste võrdluse või hindamiskomitee kaudu“.
- 27 Juhised riiklike toetusprogrammide elluviimiseks veinisektoris vastavalt määrustele (EÜ) nr 1234/2007 ja (EÜ) nr 555/2008, 25. veebruar 2013.
- 28 Vastavalt määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklile 72, millele viidatakse määruse (EÜ) nr 1234/2007 artiklis 103u.

II osa. Kas müügiedendusmeede on asjakohase ülesehitusega ja kas seda rakendatakse tõhusalt?

35

Müügiedendusmeede „on suunatud kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähisega veinidele või veinidele, millele on märgitud viinamarjasort”²⁹. Muud veinid ei ole müügiedendusmeetme alusel toetuskõlblikud.

36

Et müügiedendusmeede oleks asjakohase ülesehitusega ja tõhusalt rakendatud, peaks see:

- olema suunatud toetusesaajatele, kes vajavad riiklikku toetust meetme eesmärkide täitmiseks, milleks on ELi kvaliteetveini maine tugevdamine ning vanade turgude tagasivõitmine ja uute leidmine³⁰;
- eelistama mikro-, väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd)³¹;
- ellu viidama viisil, mis tagab piisava auditijälje, et tõendada müügiedendustegevuse toimumist ja toetuskõlblikkust.

Müügiedendustoetust antakse ka suurtele ettevõtetele, millel on juba tugev maine ja pikaajaline eksporditraditsioon ...

37

Ehkki seadusandja on väljendanud eelistust VKEde suhtes, anti kõigis külastatud liikmesriikides, välja arvatud Austria, müügiedendustoetust suurtele veinitootmisettevõtetele, kellel on pikaajaline eksporditraditsioon³². Mõned neist tegutsevad juba kolmandates riikides, kas koostöös kohalike partneritega või omaenda turustajate ja äriõrgustike kaudu. Selliste ettevõtete vajadus ELi toetuse järele ei ole ilmne (vt **3. selgitus**). Lisaks ajendab see, kui ELi toetus on kättesaadav kirjeldatud otstarbeks, mainitud ettevõteteid selle võrra vähendama omaenda osalust müügiedendusmeetmete rahastamises.

38

Kontrollikoda leiab, et selles kontekstis ei aita veinituru ühise korralduse müügiedendusmeetme raames saadud toetus tõhusalt kaasa ELi veini maine tugevdamisele ega uute turgude leidmisele ja vanade turgude tagasivõitmisele. Neil turgudel juba head positsiooni omavate suurte ettevõtete puhul seisneb toetuse mõju pigem olemasoleva turuosa kaitsmises või tugevdamises. Et kohaloleku tugevdamine teatud turul on pidev tegevus eesmärgiga turule jääda ja seal nähtav olla, muutub ELi toetuse andmine seda tüüpi tegevusele pigem ettevõtte tegevuskulude osaliseks subsideerimiseks.

29 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103p lõige 2.

30 Määruse (EÜ) nr 479/2008 põhjendus 5.

31 Määruse (EÜ) nr 555/2008 artikkel 4: „Eelistatakse mikro-, väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid [...]”.

32 Hispaanias, Prantsusmaal, Itaalias ja Portugalis oli osal auditeeritud toetusesaajatel juba enne ühise turukorralduse vahendite saamist viidud kolmandate riikide turgudele tütarettevõtted, et oma kaupa turustada. Kaks suurt Hispaania toetusesaajat rakendasid müügiedendusmeetmeid riikides, kus nad olid tegutsenud juba üle 60 aasta.

Näiteid hästituntud ja suurtele veinitootjatele antud müügiedendustoetusest

Toetus šampanja müügiedenduseks

Aastail 2009–2014 on ELi vahenditest 2,4 miljonit eurot eraldatud šampanjatootjate müügiedendusmeetmete toetamiseks. Šampanja („Champagne”) kaitstud päritolunimetuse (KPN) maine on tuntud juba pikka aega.

Kuus Hispaania (Kataloonia) toetusesaajat said 88% perioodi 2009–2011 toetuse kogusummast

Hispaanias (Kataloonias) eelistatakse ilmselgelt selliste toetusesaajate toetamist, kellel on rahvusvahelistel turgudel juba tugev positsioon ja pikaajaline ekspordikogemus. Seetõttu anti lõviosa perioodi 2009–2011 müügiedendustoetusest väiksele arvule suurtele ettevõtetele. Perioodi jooksul eraldati 79 taotlejale toetust kokku 15,2 miljonit eurot. 88% sellest summast ehk 13,4 miljonit eurot anti kuuele taotlejale, mis kujutasid endast ettevõtteid või ettevõtete rühmi, mis annavad tööd rohkem kui 750 inimesele ja mille aastakäive ületab 200 miljonit eurot (sellised ettevõtted ei ole toetuskõlblikud investeerimismeetme raames).

39

Seda kinnitab tõsiasi, et kõnealused suured toetusesaajad taotlevad aastast aastasse müügiedendustoetust tegevuse eest samade kolmandate riikide turgudel, nagu USA, mis on kõige sagedasem sihtturg³³. Kirjeldatud müügiedendusmeetmete eesmärgiks ei saa seega pidada uute turgude leidmist või vanade turgude tagasivõitmist.

40

Kui määrus nr 555/2008 jõustus, ei toetatud asjaomase abisaaja müügiedendustegevust asjaomas kolmandas riigis kauem kui kolm aastat. Pärast seda on määrust aga kaks korda muudetud ja mõlemal korral on pikendatud perioodi, mille jooksul võivad samad toetusesaajad toetust saada. Esimene muudatus andis võimaluse müügiedendusprogrammi üks kord kuni kaheks aastaks pikendada³⁴. Teise muudatusega võimaldati eelmise programmitöö perioodi jooksul toetust saanud toetusesaajatel samas kolmandas riigis kuni viieks aastaks taas toetust saada³⁵. Seega võivad toetusesaajad ühel sihtturul kogu programmitöö perioodi 2009–2013 vältel müügiedendustegevuseks toetust saada ning järgnevatel programmitöö perioodidel (2014–2018 ja edaspidi) müügiedendustegevust pikendada.

33 KOM(2011) 774 (lõplik), 18. november 2011, lk 11.

34 Komisjoni 1. septembri 2010. aasta määruse (EÜ) nr 772/2010, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 555/2008, milles sätestatakse veinituru ühist korraldust käsitleva nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2008 üksikasjalikud rakenduseeskirjad veinisektoris seoses toetusprogrammide, kolmandate riikidega kauplemise, tootmisvõimsuse ja kontrollidega (ELT L 232, 2.9.2010, lk 1), artikli 1 lõige 1.

35 Komisjoni 8. märtsi 2013. aasta rakendusmääruse (EL) nr 202/2013, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 555/2008 seoses veinisektori toetusprogrammide esitamise ja kolmandate riikidega kauplemisega (ELT L 67, 9.3.2013, lk 10), artikli 1 lõike 2 punkt d: „asjaomase abisaaja müügiedendus- ja teavitamiskampaaniat asjaomas kolmandas riigis ei toetata igal programmiperioodil kauem kui kolm aastat; seda toetust võib vajaduse korral siiski üks kord kuni kaheks aastaks pikendada.”

Tähelepanekud

41

Kontrollikoda leiab, et mainitud kaks muudatust andsid stiimuli müügiedendustegevuse kaudu turupositsiooni tugevdada, mis ei ole ELi õigusaktides määratletud eesmärk (vt punkt 38).

42

Lisaks ei ole välistatud selliste reklaamimeetmete rahastamine, millega toetatakse mõnd tuntud kaubamärki. Kontrollikoda leidis arvukalt juhtumeid, kus ELi vahenditega lihtsalt asendati varem ettevõtte poolt reklaamimeetmete rahastamisele eraldatud vahendid. Kontrollikoja hinnangul ei vasta tuntud kaubamärgi reklaamimise toetamine, mis seisneb varem ettevõtte poolt reklaamimeetmete rahastamisele eraldatud vahendite asendamises ELi vahenditega, meetme algeesmärgile toetada pigem veiniturgu kui tuntud marke (vt ka punkt 44).

... ning mis ei vaja riiklikku toetust (tühimõju)

43

Programmitöö perioodil 2009–2013 olid müügiedendusprojektide rahastamiseks määratud summad suuremad kui nõudlus toetuse järele. Olukorras, kus müügiedendusmeetmele on eraldatud piisavalt vahendeid, kalduvad liikmesriigid toetama kõiki toetuskõlblikke projekte, selle asemel et kehtestada ranged valikukriteeriumid, tagamaks, et toetuskõlblike projektide hulgast saavad riiklikku toetust ainult parimad.

Auditiga leiti, et ükski auditeeritud liikmesriik ei kontrollinud, kas toetuse taotlejad vajasid riiklikku toetust. Toetuse andmine toetusesaajatele, kes oleksid müügiedendusmeetmesse investeerinud ka ilma selleta (nn tühimõju), vähendab ELi vahendite tõhusust, kuna müügiedendusmeetmete eesmärkide täitmiseks ei lähe vaja riiklikke vahendeid.

44

Kontrollikoda leidis viiest auditeeritud liikmesriigist neljas selgeid marke tühimõjust. **Tabelis** on näitena toodud Prantsusmaa, Austria ja Portugali toetusesaajate müügiedendustegevuse eelarve aastail 2007 ja 2008 (enne veinituru ühise korralduse rakendamist) ning aastail 2009–2011 (pärast veinituru ühise korralduse müügiedendusmeetme kasutuselevõtmist). Auditiga leiti, et neil juhtudel on ELi vahenditega asendatud suur osa varem ettevõtte enda poolt kantud müügiedenduskuuludest. Kui 2008. aastal olid Portugali toetusesaaja kulud 1,2 miljonit eurot, siis 2009. aastal vähenesid tema enda eelarvekulud 0,3 miljonile eurole ning veel 0,3 miljonit eurot eraldas EL. Sarnast suundumust täheldati ka Austria ja Prantsusmaa toetusesaajate puhul. See näitab, et ELi vahendid asendasid suure osa varem ettevõtte eraldatud ressurssidest, selle asemel et suurendada müügiedendusmeetmete üldist rahastamist. Komisjoni audititalitused on seda oma auditiaruannetes juba täheldanud.

Tabel

ELi vahenditest kaeti osaliselt toetusesaajate juba varem tekkinud müügiedenduskulud

Toetusesaaja päritolu	Sihtriik	Müügiedenduse eelarve eurodes	2007	2008	2009	2010	2011
Portugal	USA	Toetusesaaja müügiedenduskulud	910 200	1 164 900	323 866	304 305	304 200
		ELi vahendite osa heakskiidetud taotluses	0	0	323 866	304 305	304 200
		Kokku	910 200	1 164 900	647 732	608 610	608 400
Prantsusmaa	USA	Toetusesaaja müügiedenduskulud	1 045 000	1 186 000	725 000	743 500	797 500
		ELi vahendite osa heakskiidetud taotluses	0	0	725 000	743 500	797 500
		Kokku	1 045 000	1 186 000	1 450 000	1 487 000	1 595 000
Austria	USA Šveits	Toetusesaaja müügiedenduskulud	26 983	54 278	58 442	46 143	25 993
		Väljamakstud ELi vahendid	0	0	0	8 215	25 064
		Kokku	26 983	54 278	58 442	54 358	51 057

45

Lisaks leidis kontrollikoda mitu juhtumit, kus ELi toetusega kaeti sisekulud, mis olid tekkinud juba enne müügiedendusmeetme kasutuselevõtmist. Näiteks Hispaanias rahastati selliste töötajate palgakulusid³⁶, kes töötasid toetusesaaja juures kolmandates riikides tehtava turustuse alal ning olid täpselt samu tööülesandeid täitnud juba alates 2002. aastast. Lisaks loeti kuluartikli „Pikaajalised töölähetused“³⁷ all rahastamiskõlblikuks sisekulud, mis oleks tulnud kanda toetusesaajal, nagu bürooruumide rent, ravikindlustus ja kaks lisapalka.

46

Kui ELi toetusega asendatakse osa jooksvatest müügiedenduskuludest või kaetakse kulud, mis toetusesaaja oleks nagoonii kandnud, kujutab kulude hüvitamine ELi eelarvest endast kontrollikoja hinnangul selget tühimõju ning seega ELi vahendite ebatõhusat kasutamist.

36 Toetusesaaja deklareeris veiniaastal 2008-2009 palgakulusid summas 90 761 eurot.

37 Veiniaastal 2008-2009 summas 55 515 eurot.

47

Nagu eelnevalt selgitatud, oli liikmesriikide poolt müügiendendusmeetmeteks eraldatud summa suurem kui tegelik nõudlus ning liikmesriikidel puudus stiimul mõjusate valikumenetluste rakendamiseks. Hoolimata raskustest perioodi 2009–2013 vähendatud eraldise ärakasutamisel³⁸ on järgmiseks programmitöö perioodiks (2014–2018) kavandatud müügiendendusmeetmete eraldist suurendatud (summaks on määratud 1161 miljonit eurot³⁹), ehkki puudub analüüs, mis näitaks suurenenud vajadust. Võttes arvesse kõiki varasemates punktides kirjeldatud puudusi, on kontrollikoda seisukohal, et meetme vahendite ülemäärase suurendamisega suureneb oluliselt vahendite ebatõhusa kasutamise risk.

Rahastamiskõlblike kulude ebaselge määratlemine kuni 2013. aastani

48

Rahastamiskõlblikke kulusid ei ole määratletud ei määruses (EÜ) nr 1234/2007 ega määruses (EÜ) nr 555/2008. Õigusliku määratluse puudumine on meetme rakendamisel tekitanud ebakindlust ja siseriiklike õigusnormide ebastabiilsust. Vaja on läinud kohanemisetappi, mille jooksul on siseriiklikes õigusnormides tehtud mitu muudatust ja esitatud selgitusi⁴⁰. See on põhjustanud liikmesriikide vahel lahknevusi. Mõnes liikmesriigis on eri kontrolliasutused mõistet „rahastamiskõlblikud kulud“ erinevalt tõlgendanud.

49

Määrust (EÜ) nr 555/2008 muudeti hiljuti⁴¹, et mõiste „rahastamiskõlblikud kulud“ mõningaid aspekte selgitada. Muudatuse kohaselt on personalikulud rahastamiskõlblikud. Määruse (EÜ) nr 1290/2005, mis käsitleb ühise põllumajanduspoliitika rahastamist, artiklis 13 on aga sätestatud, et „fond ei kata liikmesriikide ja EAGFi toetuse saajate haldus- ja personalikulusid“. Meedet reguleeriva määruse (EÜ) nr 555/2008 sätteid on seega ilmselgelt vastuolus asjasepuutuva määrusega (EÜ) nr 1290/2005.

50

Personalikulusid ei tohiks rahastada, kuna see soodustab tühimõju (vt punkt 45).

51

Komisjoni hiljuti avaldatud suunistes⁴², mis ei ole õiguslikult siduvad⁴³, selgitatakse mõningaid rahastamiskõlblike kuludega seotud küsimusi.

- 38 2008. aasta juunis oli liikmesriikide riiklikes toetusprogrammides müügiendenduseks ettenähtud esimese eraldise suurus ligi 830 miljonit eurot. 2013. aasta oktoobris vähendati eraldist 37% ehk 522 miljonile eurole. Kõik müügiendendusmeetmed rakendada otsustanud liikmesriigid, välja arvatud Rumeenia, vähendasid oma 2008. aasta prognoosi ja vahendid tuli teistele meetmetele ümber suunata.
- 39 Vastavalt 2013. aasta augustis komisjonile edastatud liikmesriikide riiklike toetusprogrammidele (EU-28).
- 40 Näiteks Prantsusmaal on müügiendendusmeetme rakendamise kohta avaldatud vähemalt kaheksa õigusteksti.
- 41 Komisjoni rakendusmäärus (EL) nr 752/2013, 31. juuli 2013, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 555/2008 seoses riiklike toetusprogrammide ja kolmandate riikidega kauplemisega veinisektoris (ELT L 210, 6.8.2013, lk 17).
- 42 Veinisektori riiklike toetusprogrammide rakendamise suunised vastavalt määrustele (EÜ) nr 1234/2007 ja (EÜ) nr 555/2008 – Veinimüügi edendamine kolmandate riikide turgudel – 26. aprill 2013.
- 43 Suuniste esilehel toodud vastutuse välistamise säte: „Käesolev juhend on mõeldud liikmesriikide abistamiseks. See täidab üksnes teavitavat eesmärki ja selle sisu ei ole mõeldud asendama asjasepuutuva õigusliku allikaga konsulteerimist või vajaduse korral õiguseksperdi nõuannet [...]“.

Liikmesriigid ei kontrolli alati eeskirjadevastast topeltrahastamist

52

Liikmesriigid peavad tagama kontrolli tegemise selle üle, et ei toimuks meetmete eeskirjadevastast topeltrahastamist veinituru ühise korralduse eeskirjade ja muude ELi või siseriiklike kavade alusel.

53

Portugalis sai kuuest külastatud toetusesaajast neli ELi toetust veinituru ühise korralduse raames, samuti Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF). Kontrollikoda ei leidnud topeltrahastamise juhtumeid, kuid kuna puuduvad tõendid selle kohta, et Portugali korraldusasutused teeksid ristkontrolli ERFi kuludega, püsib samade kulude kahest ELi allikast topeltrahastamise oht.

54

Mõnes liikmesriigis on olemas erinevad riiklikud või piirkondlikud võimalused kolmandates riikides toimuva veinimüügi edendamise rahastamiseks, mis ei taga ELi veinisektori müügiedenduse toetusmehhanismide läbipaistvust. Prantsusmaal ei juhita topeltrahastamise riski piisavalt, ehkki siseriiklik õigusraamistik välistab muude toetuste ja veinituru ühise korralduse toetuse üheaegse maksmise. Kontrollikoda leidis topeltrahastamise juhtumeid (vt **4. selgitus**).

Näide topeltrahastamisest ELi ja riigi vahenditest Prantsusmaal

Üks toetusesaaja sai samaks müügiedendustegevuseks 2000 eurot ELi veinituru ühise korralduse meetmest ja 4250 eurot riiklikust toetuskavast. Ehkki tegemist ei ole suurte summadega, näitab see juhtum ometi, et Prantsuse ametiasutused ei kontrolli nõuetekohaselt eeskirjadevastase topeltrahastamise riski.

Ebapiisav auditijalg õõnestab liikmesriikide kontrollimise mõjusust müügiedendusmeetmete toimumise ja rahastamiskõlblikkuse tagamisel

55

Kontrollid peaksid olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad, et tagada ühenduste finantshuvide piisav kaitse. Erinevalt investeerimismeetmest ei näe ELi õigusraamistik müügiedendustegevuse puhul sõnaselgelt ette kohapealset kontrolli, vaid rõhutab, et kontroll peab olema tõhus ja hoiatav⁴⁴.

56

Viiest külastatud liikmesriigist teeb ainult Itaalia kolmandates riikides müügiedendusmeetmete elluviimise ajal kohapealset kontrolli. Ülejäänud liikmesriigid kolmandates riikides tehtavat müügiedendustegevust ei kontrolli. Hispaania teeb üksnes enda territooriumil kohapealset kontrolli seoses müügiedendusmeetmega „Teabekülastused (ajakirjanikud, importijad, turukoordinaatorid jne) piirkonda, kus vein on toodetud“.

57

Suurt osa müügiedendusmeetmetest (nt veinidegustatsioonid) – iseloomustab nende lühiajalisus ja kaduvus, st nad ei jäta endast füüsilist jälge, mida oleks võimalik tagantjärele kontrollida. Kohapealse kontrolli puudumisel on äärmiselt oluline tagada põhjalik auditijalg, mis võimaldab kontrollida konkreetset müügiedendustegevust vastavate arvete alusel.

58

Hispaanias, Prantsusmaal, Itaalias ja Austrias leiti auditiga, et kontrollitud arved ei olnud tihti piisavalt detailsed, mis puudutas läbiviidud müügiedendustegevuse iseloomu. Tavaliselt viitasid sellised arved müügiedenduse üldlepingule või läbiviidud tegevusele, esitamata mingeid üksikasju müügiedendustegevusega seotud kuluartiklite kohta.

59

Itaalias esitasid mõned müügiedendusteenuste pakkujad järjepidevalt kirjeldatud üldarveid, lisamata mingeid tõendavaid dokumente, mis võimaldaks seostada deklareeritud kulud konkreetse müügiedendustegevusega (vt **5. selgitus**).

44 Määruse (EÜ) nr 555/2008 artikkel 76: „... näevad liikmesriigid ette vajalikud kontrollid ja muud abinõud määral, mis tagab määruse (EÜ) nr 479/2008 ja käesoleva määruse nõuetekohase kohaldamise. Need peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad, et tagada ühenduste finantshuvide piisav kaitse.“

Üldarve hüvitamine ELi vahenditest ilma mingite tõendavate dokumentideta

Itaalias esitati hüvitamiseks arve, mis sisaldas järgmist teavet: „Itaalia veini müügiedendusprogramm: veebruar–aprill 2011, 482 743,47 USD“. ELi vahenditest hüvitati 50% arve summast. Summa kohta ei esitatud mingeid täiendavaid üksikasju ega tõendavaid dokumente, nagu müügiedendustegevuse elluviimise jooksul kantud kuluarvete koopiad.

60

Prantsusmaal võisid müügiesendusemeetme toetuse saajad programmitöö perioodi 2009–2013 eest väljamakse-taotlusi esitada audiitorühingu poolt tõendatud kokkuvõtliku arvete tabeli põhjal (arvete lisamist taotluse juurde ei nõutud). Arvete kokkuvõtlikud tabelid ei tõenda kulude rahastamiskõlblikkust ja neis sisalduv teave ei ole piisavalt üksikasjalik, mis võimaldaks taotlust nõuetekohaselt kontrollida. Olukorda arvestades ei saa kõnealustel kokkuvõtlikel tabelitel põhinev halduskontroll olla mõjus. See suurendab oluliselt riski, et veinituru ühise korralduse raames rahastatakse rahastamiskõlbmatuid kulusid.

61

Prantsusmaale tehtud auditikülastuse vältel leidis kontrollikoda sellistes tabelites hulga arveid rahastamiskõlbmatute kulude kohta, mis veinituru ühise korralduse alusel hüvitati (vt **6. selgitus**).

6. selgitus

Veinimüügi edendamise meetmed – VIP-piletid Prantsuse lahtistele tennisemeistrivõistlustele – 50% hüvitati ELi vahenditest

Ühe toetusesaaja kokkuvõtlikus arvete tabelis toodud 3405 euro suurune summa oli liigitatud kategooria alla „Teabekülastused (ajakirjanikud, importijad, turukoordinaatorid jne) piirkonda, kus vein on toodetud”. Tabeli alusel lugesid Prantsusmaa ametiasutused summa rahastamiskõlblikuks. 50% summast ehk 1703 eurot rahastati ELi vahenditest.

Deklareeritud summa vastas tegelikkuses arvele kolme VIP-pileti eest Prantsuse lahtistele tennisemeistrivõistlustele, mida ei saa pidada veinimüügi edendamise meetmeks.

62

Toetusesaajate kulude ebapiisavat tõendamist illustreerib hästi nn „rakendusasutuste” näide. Toetusesaajad võivad oma müügiesendustegevuse korraldamise ja koordineerimise ülesanded anda mõnele rakendusasutusele. Meetme rakendamisel toetusesaajale abi osutavate rakendusasutuste

kulud on rahastamiskõlblikud Itaalias, Portugalis ja Rumeenias. Neis liikmesriikides hüvitatakse rakendusasutuste kulud tihti kindla määra alusel (teatud protsent müügiesendusemeetmete üldkuludest), ilma osutatud teenuse piisava tõendamiseta.

63

Rumeenias on rakendusasutuse kasutamine kohustuslik. Asutustele makstakse tasu kindla määra alusel, mis on 13% projekti üldkuludest, ilma et osutatud teenust tuleks mingil viisil tõendada. Aastail 2009–2012 kasutas Rumeenia müügiedendusmeetmeteks 1,5 miljonit eurot ELi vahendeid, millest ca 200 000 eurot maksti rakendusasutustele. Ka Portugalis ja Itaalias võivad rakendusasutused saada hüvitist kuni 13% müügiedendusmeetmete kuludest.

64

Üldkulud nimetuse all „kooskõlastus-, haldus- ja juhtimiskulud“ on rahastamiskõlblikud kõigis külastatud liikmesriikides, välja arvatud Austria. 2013. aastal määras komisjon⁴⁵ rahastamiskõlblikuks üldkulud, mis ei ületa 4% projektide rakendamisega seotud tegelikest kuludest. Mõningad üldkulud (nt kooskõlastamine ja juhtimine) kattuvad vähemalt osaliselt kuludega, mida rakendusasutused kannavad müügiedendusmeetmete ettevalmistamisel ja elluviimisel.

45 Määrus (EL) nr 752/2013, millega lisatakse komisjoni määrusse (EÜ) nr 555/2008 artikli 52a lõige 2.

7. selgitus

Rakendusasutuse tasude ja üldkulude ühe aasta kogusumma 268 110 eurot

Itaalias maksti ühe toetusesaaja rakendusasutusele 208 530 eurot, ilma et osutatud teenust oleks üksikasjalikult kirjeldatud. Summa vastab 7%-le ühe müügiedendusprojekti müügiedendusmeetmete kuludest (3 miljonit eurot, veiniaasta 2009–2010). Kõnealusel juhul oli müügiedendusmeetmed ellu viinud toetusesaaja. Lisaks hüvitati toetusesaaja üldkulusid summas 59 580 eurot (2% müügiedendusmeetmest). Kui müügiedendusmeetmed viib ellu üksnes toetusesaaja, kujutab rakendusasutuse tasustamine kontrollikoja hinnangul endast põhjendamatuid ja liigseid kulusid.

III osa. Kas meetmete mõju on piisavalt näha?

Meetmete üle tehtav järelevalve ja nende hindamine keskendub väljunditele ja rahalisele rakendamisele, kuid saavutatud tulemuste kohta teavet napib

65

Riikliku toetusmeetme asjakohane haldamine nõuab esmajärjekorras meetme eesmärkide täpsustamist ja arvulist väljendamist⁴⁶. Vajalike sisendite, väljundite ja tulemuste regulaarne ülevaatamine on samuti keskse tähtsusega, et saada ajakohast teavet selle kohta, kas meedet rakendatakse kavakohaselt. Samuti tuleks toetust korrapäraselt hinnata ning selleks tuleks muude allikate hulgas kasutada järelevalveks esitatud teavet. Ainult asjakohase ja usaldusväärse järelevalve ja hindamisteabe abil on komisjonil ja liikmesriikidel võimalik näidata, mida nad on avaliku sektori vahenditega saavutanud.

66

Kontrollikoda hindas, kas viie auditeeritud liikmesriigi riiklikud toetusprogrammid sisaldasid asjakohaseid eesmärke ning peamisi sisendi-, väljundi- ja tulemusnäitajaid, et võimaldada järelevalve tegemist nende saavutamise üle ja selle hindamist.

67

Programmitöö perioodiks 2009–2013 ei olnud ükski külastatud liikmesriik kehtestanud oma riikliku toetusprogrammi investeerimismeetme suhtes arvuliselt väljendatavaid eesmärke. Müügiedendusmeetme puhul olid külastatud liikmesriikidest ainult Austria, Hispaania ja Portugal seadnud mõned arvuliselt väljendatavad eesmärgid seoses kolmandatesse riikidesse toimuva veiniekspordi mahu suurenemisega⁴⁷. Eelnevalt kindlaksmääratud ühiste, arvuliselt väljendatud eesmärkide puudumisel on riigi ametiasutustel keeruline müügiedendus- ja investeerimismeetmete mõju adekvaatselt hinnata. Lisaks takistab see meetme mõju hindamist kogu ELi tasemel.

68

Investeerimis- ja müügiedendusmeetmete näitajate suhtes sisaldavad liikmesriikide poolt komisjonile edastatavad aastaaruanded⁴⁸ üksikasju ainult sisendite, väljundite ja eelarve täitmise kohta. Aruanded näitavad, et nende aspektide (rahastatud toetuse saajate arv, kasutatud vahendid, tehtud investeeringu või müügiedendusmeetme liik) järelevalveandmed on üldjuhul täielikud, kuid saavutatud tulemuste kohta on teavet ebapiisavalt. Samamoodi ei kasutata komisjoni avaldatavas teabes⁴⁹, mis käsitleb ELi tasandit, mingeid tulemusnäitajaid veinituru ühise korralduse meetmete mõju mõõtmiseks. Ainsad müügiedendust puudutavad näitajad komisjoni juhtimiskavas on seotud sisendite või väljunditega, nagu „Veinisektori müügiedenduse osa riiklike toetusprogrammide alusel“ või „Riiklike toetusprogrammide rakendamise tase ja tõhus kasutamine veinisektoris“⁵⁰.

- 46 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikkel 103l: „Toetusprogrammid koosnevad järgmistest osadest: a) kavandatud meetmete üksikasjalik kirjeldus ja nende arvudes väljendatud eesmärgid [...] f) järelevalveks ja hindamiseks kasutatavad kriteeriumid ja arvulised näitajad.“
- 47 Programmitöö perioodi lõpuks 25%-line kasv Austrias ning kasv 767 000 hektoliitri ja 537,7 miljoni euro võrra Hispaanias, ning 2012. aastal ekspordimaht kolmandatesse riikidesse 1 miljon hektoliitrit (väärtuses 250 miljonit eurot) Portugalis.
- 48 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikkel 188a: „Liikmesriigid esitavad komisjonile iga aasta 1. märtsiks ja esimest korda 1. märtsiks 2010 aruande (...) toetusprogrammidega ette nähtud meetmete rakendamise kohta (...)“.
- 49 COM(2012) 737 (final) ja KOM(2011) 774 (lõplik).
- 50 Põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi 2013. aasta juhtimiskava.

69

Külastatud liikmesriigid nõuavad toetusesaajatelt tegevusaruannet toetusesaajate tasandil, kui toetust saanud müügiedendustegevus on ellu viidud. Aruandeid, mille kvaliteet kõigub märkimisväärselt, ei kasutata aga tegelikkuses müügiedendusprojektide tulemuste ja mõju hindamiseks (nt andmete analüüsimiseks ja koondamiseks). Kokkuvõttes ülevaatlik teave meetme tulemuste ja mõju kohta puudub. Auditiga leiti, et ainult mõnes riigi tasemel koostatud hindamisaruandes⁵¹ või uuringus esitasid liikmesriigid mõningaid viiteid investeerimis- ja müügiedendustoetusega saavutatud tulemustele.

70

Täpsemalt öeldes hindasid Prantsusmaa ja Austria investeringute tulemusi vastavalt veinimüügi trendile mahu ja väärtuse alusel. Itaalia kasutas näitajana nende ettevõtete arvu, kes tõid turule uusi tooteid või kasutasid uusi tootmisprotsesse või -meetodeid. Olenemata nende tulemusnäitajate asjakohasusest ja usaldusväärsusest leidis kontrollikoda, et investeerimistoetuse dubleerimine veiniture ühise korralduse ja maaelu arengu raames (vt punkt 18 ja **1. selgitus**) muudab võimatuks omistada saadud tulemused üheselt veiniture ühise korralduse toetusele (vt järgmine osa). Müügi-edendustoetuse tulemusi mõõdetakse sihtriikideks olevatesse kolmandatesse riikidesse toimuva veinieksporti alusel. Kontrollikoja hinnangul on selline näitaja liiga üldine, ei piirdu meetme toetusesaajatega ja sisaldab mitu muutajat, mis mõjutavad kogu veinisektorit ning asuvad üldjuhul väljaspool müügiedendusmeetmete mõjuvälja (vt punktid 74–80).

Ühise turukorralduse mõju ei saa eraldada maaelu arengu investeringute mõjust

71

Nagu juba **1. selgituses** mainitud, on veiniture ühise korralduse meetme eesmärk sama mis kahel maaelu arengu investeerimismeetmel. Lisaks on kahe veinisektoris rakendatava maaelu arengu investeerimismeetme üldmaht mõnes liikmesriigis võrreldav veiniture ühise korralduse investeerimismeetme mahuga⁵².

72

Kahe eri toetuskava investeerimismeetmete üheaegne eksisteerimine muudab veiniture ühise korralduse investeringute tulemuste hindamise eriti keeruliseks. 55% auditivalimisse kuulunud toetusesaajatest on saanud investeerimistoetust nii veiniture ühise korralduse kui ka maaelu arengu raames. Isegi kui teha oletus, et mõlemad investeringud on kaasa aidanud tulemuslikkuse üldisele suurenemisele, on võimatu kindlaks teha kummagi investeerimismeetme osa (vt **8. selgitus**).

73

Seetõttu on keeruline eristada veiniture ühise korralduse mõju ja hinnata meetme mõjusust.

51 Määruse (EÜ) nr 555/2008 V lisa.

52 Näiteks Austrias kasutati aastail 2009–2012 maaelu arengu investeringuteks veinisektoris 20,6 miljonit eurot ja veiniture ühise korralduse raames 21 miljonit eurot.

Prantsuse toetusesaaja, kes sai veiniaastatel 2009-2010 ja 2010-2011 investeerimis-toetust nii maaelu arengu kui ka veinituru ühise korralduse raames

Toetuse liik	Investeering	Rahastamiskõlblikud kulud eurodes	ELi osalus eurodes
Veinituru ühine korraldus	Veinitöötlemisseadmed (mahutid)	694 279	277 711
Maaelu arengu meede nr 123	Villimisliin ja säilitusseadmed	1 863 483	372 697 ⁵³

53 Piirkondliku toetuse suurus oli samuti 372 697 eurot.

Need investeeringud on üksteist täiendavad.

Aastail 2008–2011 paranes ettevõtte üldine tulemuslikkus – suurenes nii käive kui puhastulu. Kummagi investeeringu osa selles pole võimalik välja selgitada.

Liikmesriikide veinieksport kolmandatesse riikidesse on suurenenud, ...

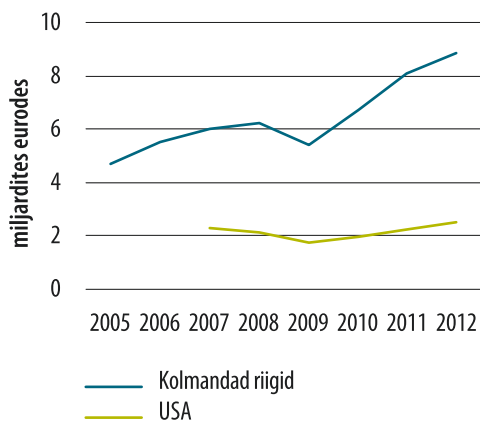
74

Alates 2009. aastast on ELi veinieksport kolmandatesse riikidesse oluliselt suurenenud, jõudes tippu 2012. aastal, mil ekspordi maht oli 23 miljonit hektoliitrit ja väärtus 8,9 miljardit eurot (vt *joonised 2a ja 2b*).

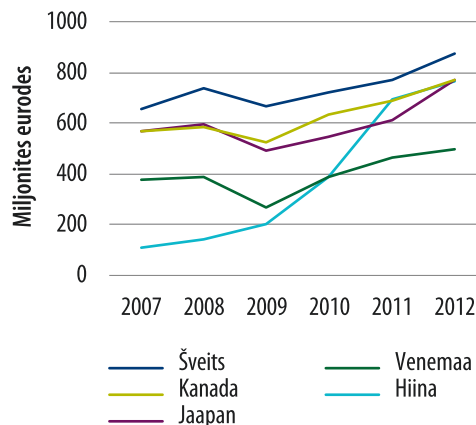
75

Jooniselt 2a nähtub, et aastail 2005–2008 suurenes EU-27 riikide veinieksport 28% ning aastail 2009–2012 – müügiedendusmeetme rakendamise ajal – veel 64%. Kasv toimus samaaegselt müügiedendusmeetmete kasutuselevõtuga. *Jooniselt 2b* on näha ka seda, et kolmandatesse riikidesse toimuva veinieksporti trend võimaldab ELi veinide turuosa suurendada. ELi-sisese veinimüügi samaaegne positiivne arengusuund on ebatõenäoline, kuna siseturg on juba küllastunud (veini importivate riikide puhul on olemas väike potentsiaal).

EU-27 riikide veinieksport kolmandatesse riikidesse ja USAsse (miljardites eurodes)

EU-27 riikide veinieksport kolmandatesse riikidesse ja USAsse (miljardites eurodes)

Allikas: Eurostat, Comext andmebaas, väljavõte seisuga 26. juuli 2013.

... kuid pole võimalik kindlaks teha, mil määral võib seda otseselt müügiedendusmeetme teeneks lugeda

76

Täheldatud kasvu ei saa üheselt müügiedendusmeetme teeneks pidada. EU-27 riikide veiniekspordile avaldavad otsesest mõju mitu välistegurit, nagu tarbijate ostujõu suurenemine kolmandates riikides, muudatused rahvusvahelistes kaubandustingimustes ja veiniproduktide kolmandates riikides. Seega, nagu mitmes komisjoni aruandes juba mainitud⁵⁴, ei ole võimalik kindlaks teha, milline on põhjuslik seos meetme ja eksporditulemuste vahel nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil.

77

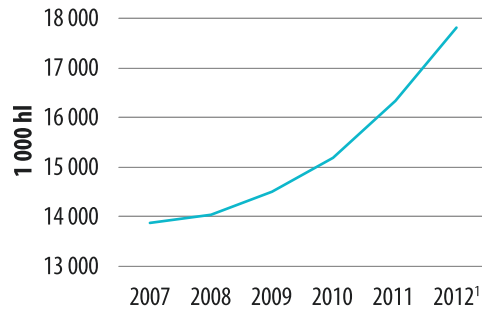
Veinieksporti praegune kasv tuleneb peamiselt väikesest arvust riikidest, nagu Hiina⁵⁵, kus veinitarbimine on viimasel ajal oluliselt suurenenud. **Joonistelt 3a ja 3b** on näha, et aastail 2007–2012 suurenes veinitarbimine Hiinas 3,9 miljoni hektoliitri võrra ning EU-27 riikide veinieksport Hiinasse 2,2 miljoni hektoliitri võrra. See lubab oletada, et Hiinasse toimuva EU-27 riikide ekspordi suurenemist mõjutasid tugevalt välistegurid, nagu majanduskasv ja tarbijate ostujõu suurenemine selles riigis. Veinitarbimine on suurenenud ka ilma müügiedendusmeetmeta.

54 SEK(2011) 1371 (lõplik). Lõpparuanne „Evaluation des mesures appliquées au secteur vinicole dans le cadre de la Politique Agricole Commune“ (Ühise põllumajanduspoliitika raames veinisektoris rakendatud meetmete hindamine), oktoober 2012 (<http://ec.europa.eu/agriculture>).

55 EU-27 riikide eksport Hiinasse suurenes aastail 2009–2012 rahalises väärtuses 280%.

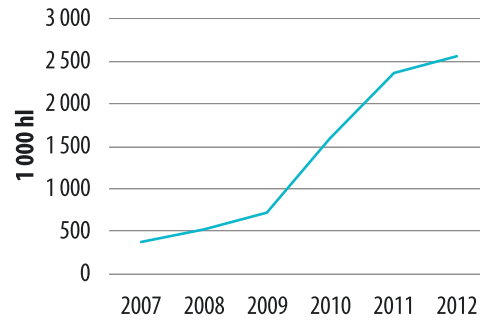
Joonis 3a ja Joonis 3b

Veinitarbimine Hiinas

1 Prognosis.

EU-27 riikide veinieksport Hiinasse

Allikas: Veinitarbimine: Rahvusvaheline Viinamarja- ja Veiniorganisatsioon (OIV); maailma viinamarjakasvatuse statistiline aruanne. EU-27 riikide veinieksport: Eurostati andmebaas Comext, väljavõtte seisuga 17. september 2013.

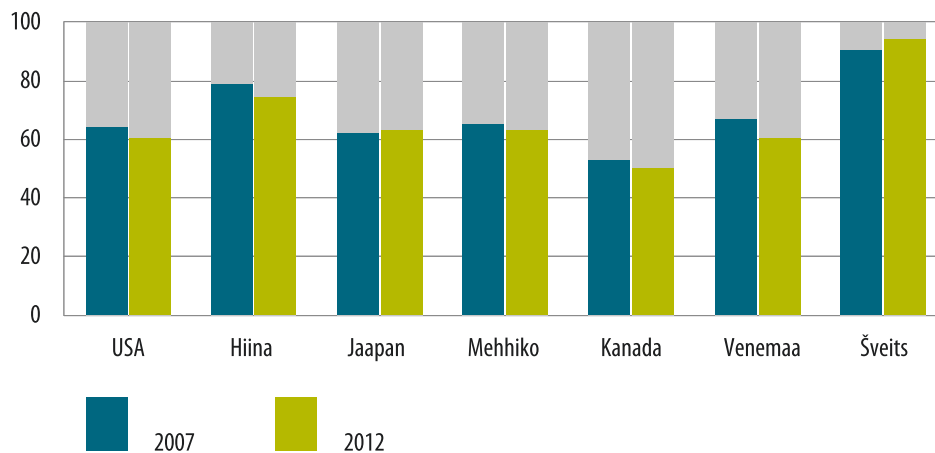
78

Lisaks, hoolimata ekspordi kasvust absoluutnäitajates, on EU-27 riikide eksporditud veinide turuosa müügi-edendusmeetmete sihtriikideks olevates kolmandates riikides vähenenud

(vt **joonis 4**). EU-27 riikide veinide osa importveinide turul suurenes üksnes Šveitsis ja Jaapanis. Selline turuosa kaotamine vajab komisjoni poolt analüüsimist.

Joonis 4

EU-27 riikide osa (%) peamiste kaubanduspartnerite impordis

Allikas: ÜRO, Comtrade andmebaas, väljavõtte seisuga 20. september 2013.

79

Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103p lõike 2 kohaselt ei ole mitte kõik veinid meetme alusel toetuskõlblikud. Toetuskõlblikud ei ole näiteks lauaveinid, millele ei ole märgitud viinamarjasorti (vt punkt 35). Kui müügiedendusmeede on mõjus, peaks EU-27 riikide toetuskõlblike veinide eksport kolmandatesse riikidesse näitama paremaid tulemusi kui teiste veinide eksport.

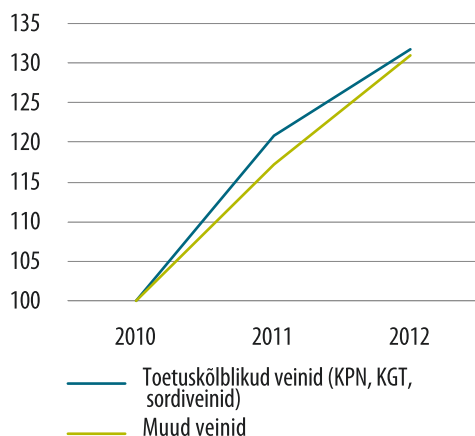
80

Väärtuse mõttes ei ole toetuskõlblike veinide müüginäitajad aga teiste veinide omadest selgelt paremad. 2012. aastal kasvas toetuskõlblike veinide eksport 14,8% ja ekspordiväärtus jõudis 8059 miljoni euroni (15,4 miljonit hektoliitrit), toetuskõlbmatute veinide (muud veinid) eksport kasvas aga 14,5%⁵⁶ ning ekspordiväärtus oli 806 miljonit eurot (7,1 miljonit hektoliitrit) (vt **joonis 5**). See, et nii müügiedendusmeetme alusel toetuskõlblike kui ka toetuskõlbmatute veinide ekspordi areng on väga sarnane, näitab, et ekspordi arengusuunda mõjutavad tugevalt muud tegurid.

56 EU-27 riikidesse kolmandatesse riikidesse toimuva ekspordi väärtuse keskmine kasv aastas, 2010–2012, Comext andmebaas.

Joonis 5

Kolmandatesse riikidesse toimuva ELi veiniekspordi väärtuse kasv (2010=100)

Allikas: Eurostat, Comext andmebaas, väljavõte seisuga 25. juuli 2013.

81

Veinituru ühise korralduse raames võivad liikmesriigid kasutada ELi eelarvet, et finantseerida investeerimis- ja müügiedendusprojekte, mille eesmärk on ELi veinitootjate konkurentsivõime suurendamine.

82

Auditiga otsiti vastust järgmisele küsimusele: „kas veinisektorile eraldatavat ELi investeerimis- ja müügiedendusealast toetust hallatakse hästi ning kas selle mõju ELi veinide konkurentsivõimele on näha?” Kontrollikoda jõudis järeldusele, et auditis käsitletud algusaastatel veinisektorile eraldatud investeerimis- ja müügiedendustoe haldamist mõjutasid negatiivselt käesolevas aruandes kirjeldatud ülesehitus- ja rakenduspuudused ning mõju ELi veinide konkurentsivõimele ei olnud alati näha.

83

Auditiga leiti, et investeerimismeetme ülesehitus ei ole asjakohane, sest vajadust spetsiaalselt veinisektorile suunanud täiendava investeerimismeetme järele ei ole tõestatud, kuna meede oli maaelu arengu poliitika raames juba olemas. Oletus, et veinisektor vajab täiendavat toetust, ei tuginenud ühelegi uuringule ega analüüsile.

84

Täiendav investeerimismeede muudab olukorra keerulisemaks ning põhjustab halduslikke takistusi, kuna kahe investeerimistoetuse liigi vahele tuli tõmmata kunstlik eraldusjoon. Mõnes liikmesriigis põhjustas see viivitusi meetme rakendamisel või rahastamiskõlblike investeeringute liiga piiratud ulatust (punktid 18–25).

1. soovitus

Toetuskava otstarbekamaks muutmiseks tuleks komisjonil vahendite kasutamist jälgida, vajadust investeerimismeetme järele analüüsida ning hinnata, kas veinisektor vajab võrreldes teiste põllumajandussektoritega täiendavat investeerimistoetust.

85

Veinituru ühise korralduse investeerimismeetme rakendamisel ei võetud nõuetekohaselt arvesse säästlikkuse põhimõtet. Enamik auditeeritud liikmesriike ei taganud seda, et toetust saaksid ainult elujõulised projektid (punktid 26–29). Valitseb ülekulude oht, kuna projektikulude põhjendatust ei hinnatud süstemaatiliselt enne toetuse andmist (punktid 30–34).

Järeldused ja soovitused

2. soovitus

Liikmesriigid peaksid maandama majandusele avalduvat riski, hinnates süstemaatiliselt projektikulude põhjendatust. Hindamise tulemus tuleks asjakohaselt dokumenteerida. Võimaluse korral tuleks välja töötada levinumate kuluartiklite võrdlusalused, et lihtsustada projektiettepanekutes esitatud kulude hindamist.

Liikmesriigid peaksid elujõulisuse kontrolliga hindama taotleja finantsolukorra usaldusväärsust ning oma analüüsi dokumenteerima.

Komisjon peaks tagama selle, et liikmesriikidel oleksid mõjusad süsteemid kulutuste põhjendatuse ja projektide majandusliku elujõulisuse väljavaadete kontrollimiseks.

86

Auditiga leiti, et müügiedendusmeede ei ole asjakohase ülesehitusega ja seda ei rakendata tõhusalt. Müügiedendusmeetmeid kasutatakse tihti turgude kindlustamiseks, mitte uute turgude leidmiseks või vanade tagasivõitmiseks. Veinitootja jaoks, kes soovib oma turuosa säilitada, on turu kindlustamine pidev tegevus. See paneb küsimä, kas kirjeldatud müügiedendusmeetmete mõju saab olla püsiv ka sõltumata ELi toetuse jätkumisest. Lisaks ei vasta tuntud kaubamärgi reklaamimise toetamine meetme algeesmärgile toetada pigem veiniturgu, mitte tuntud marke (punktid 37–42).

3. soovitus

- a) Reguleeriva määrusega tuleks keelata toetusesaajatel igal programmitöö perioodil müügiedendusprogrammi esitamine, mis on mõeldud samadele sihtriikidele.
- b) Samuti peaks komisjon piirama meetme ulatust, mis puudutab tootemargi reklaamimise toetuskõlblikkust, et vältida olukorda, kus ELi vahenditest hüvitatakse toetusesaaja tegevuskulud, ja rohkem toetama VKEdele juurdepääsu andmist müügiedendusmeetmele.

87

Müügiedendustegevuseks ettenähtud eelarve oli suurem kui nõudlus, mistõttu ei kasutanud liikmesriigid meetme rakendamisel piisavalt valikulist lähenemisviisi. Liikmesriigid ei kontrollinud järjepidevalt, kas taotlejatel oli riikliku toetuse järele tõendatud vajadus. Hoolimata väljendatud eesmärgist eelistada VKEsid rahastati ka suuri ettevõtteid. Seetõttu leiti auditiga selgeid tühimõju juhtumeid, kus müügiedendustoetusega kaeti igapäevased tegevuskulud, mis toetusesaaja oleks kandnud tavapärase tegevuse käigus ka ilma ELi toetuseta (punktid 43–51).

4. soovitus

Tühimõju riski vähendamiseks peaks komisjon tagama, et liikmesriigid nõuavad valikumenetluse käigus toetusesaajatelt selle tõendamist, et neil on ELi toetuse järele selge vajadus, ning et tavapäraseid tegevuskulusid ei rahastataks ELi eelarvest.

88

Müügiedendusmeetmete kulud, üldkulud ja rakendusasutuste kulud ei olnud piisavalt põhjendatud: tõendavad dokumendid olid puudulikud või vigased. Kohapealse kontrolli puudumisel vähendab tõendavate dokumentide puudulikkus liikmesriikide dokumendikontrollide mõjusust müügiedendus-tegevuse toimumise ja rahastamiskõlblikkuse tagamisel. Lisaks ei maandanud liikmesriigid piisavalt riski, et üht ja sama müügiedendusmeetet topelt-rahastatakse eeskirjade vastaselt (punktid 52–64).

5. soovitus

- a) Komisjon peaks tagama, et lisakulud, nagu rakendusasutuste kulud ja üldkulud, oleksid nõuetekohaselt põhjendatud ning et neile oleks kehtestatud ülempiir, mis võrduks teatud protsendiga kogukuludest.
- b) Liikmesriigid peaksid tagama piisava auditijälje, mis näitaks müügiedenduseks antud toetuse seost konkreetse ja nõuetekohaselt dokumenteeritud tegevusega. Samuti peaksid nad korrapäraselt kontrollima, kas üht ja sama müügiedendusmeetet ei topeltrahastata eeskirjade vastaselt muudest ELi ja riiklikest rahastamisallikatest.

89

Ühtlasi leiti, et meetmete tulemusi ELi veinide konkurentsivõime edendamisel ei ole näha. Järelevalve- ja hindamisteave meetmete sisendite, väljundite ja rahalise rakendamise üle on asjakohane, kuid komisjon ja liikmesriigid ei esita piisavat asjassepuutuvat teavet, et näidata otseselt meetmetele omistatavaid tulemusi. Investeeringumeetme puhul muudab veinituru ühise korralduse toetuse kombineerimine maaelu arengu investeeringutega võimatuks eristada veinituru ühise korralduse mõju. Müügiedendusmeetme puhul hõlmavad kasutatud tulemusnäitajad paljusid muutujaid, mis asuvad väljaspool müügiedendustegevuse mõjuvälja (punktid 65–80).

6. soovitus

Komisjon peaks nõudma liikmesriikidelt müügiedendusprojektide tulemuste täpsemat hindamist. Esmajoones tuleks müügiedendustegevuse tulemusi hinnata toetusesaajate, mitte kogu ELi veinisektori tasandil. Liikmesriigid peaksid toetusesaajate poolt müügiedendustegevuse lõpus koostatud aruandeid paremini ära kasutama, et tegevuse tulemusi hinnata ja need kokku võtta.

90

Liikmesriikide poolt programmitöö perioodiks 2014–2018 müügiedendusmeetmele planeeritud eelarvevahendite summa on üle kahe korra suurem kui eelmisel programmitöö perioodil kasutatud summa⁵⁷. Arvestades liikmesriikide raskusi müügiedendustegevuse praeguse eelarve ärakasutamisel, on olemas risk, et perioodi 2014–2018 eelarve on üle paisutatud, mis ohustab usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete rakendamist (punktid 43 ja 47).

7. soovitus

Pärast piisava aja möödumist peaks komisjon analüüsima, kas perioodiks 2014–2018 riiklikele toetusprogrammidele eraldatud suurem eelarve vastab ELi veinisektori vajadustele ja liikmesriikide suutlikkusele toetus ära kasutada. Selle analüüsi põhjal peaks komisjon vajaduse korral eelarvet kohandama, tagamaks, et see stimuleerib liikmesriike kasutama meetmete rakendamisel tõhusamat lähenemisviisi.

I auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Rasa BUDBERGYTĚ, võttis käesoleva aruande vastu 9. aprilli 2014. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

57 Programmitöö perioodil 2009–2013 kulutati müügiedendusmeetme raames 522 miljonit eurot. Programmitöö perioodil 2014–2018 eraldavad liikmesriigid müügiedendusmeetmele 1156 miljonit eurot (EU-27 riigid). See tähendab 121% suurst kasvu võrreldes eelmise perioodiga.

EU-27 riikide tarnebilanss, peamised kirjed

Tuhandetes hektoliitrites

	2005-2006	2006-2007	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Kasutatav toodang	171 015	174 483	159 416	160 154	160 208	153 121	156 845
Varude lõppseis	173 359	167 578	168 314	170 776	167 441	162 444	159 304
Inimtarbimine kokku	138 255	134 541	130 354	127 086	127 417	121 290	127 886
Destilleerimine kokku ¹	30 663	30 452	15 890	19 606	19 982	16 339	17 413
Veiniekspord kolmandatesse riikidesse	15 547	19 633	17 763	15 829	18 802	21 968	23 352
Veiniimport kolmandatest riikidest	13 279	13 993	13 672	13 985	15 039	14 961	14 895

1 Erakorraline destilleerimine, kangeks alkohoolseks joogiks destilleerimine, kõrvalsaaduste destilleerimine ja brändiks (konjakiks) destilleerimine.

Allikas: Eurostat, veini tarnebilanss, väljavõte seisuga 25. september 2013.

Nõukogu määruse (EÜ) nr 1234/2007 Xb lisa.

Xb lisa
Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103n lõikes 1 viidatud
toetusprogrammide eelarve

1000 eurot

Eelarveaasta	2009	2010	2011	2012	2013	alates 2014
BG	15 608	21 234	22 022	27 077	26 742	26 762
CZ	2 979	4 076	4 217	5 217	5 151	5 155
DE	22 891	30 963	32 190	39 341	38 867	38 895
EL	14 286	19 167	19 840	24 237	23 945	23 963
ES	213 820	284 219	279 038	358 000	352 774	353 081
FR	171 909	226 814	224 055	284 299	280 311	280 545
IT ¹	238 223	298 263	294 135	341 174	336 736	336 997
CY	2 749	3 704	3 801	4 689	4 643	4 646
LT	30	37	45	45	45	45
LU	344	467	485	595	587	588
HU	16 816	23 014	23 809	29 455	29 081	29 103
MT	232	318	329	407	401	402
AT	8 038	10 888	11 313	13 846	13 678	13 688
PT	37 802	51 627	53 457	65 989	65 160	65 208
RO	42 100	42 100	42 100	42 100	42 100	42 100
SI	3 522	3 770	3 937	5 119	5 041	5 045
SK	2 938	4 022	4 160	5 147	5 082	5 085
UK	0	61	67	124	120	120

1 Määruse (EÜ) nr 1782/2003 VIII lisas kindlaksmääratud Itaalia riiklike ülemmäärasid, mis vastavad aastatele 2008, 2009 ja 2010, on 20 miljoni euro võrra vähendatud. Need summad on lisatud Itaalia 2009., 2010. ja 2011. aasta eelarveeraldisele, nagu on näidatud käesolevas tabelis.

Kokkuvõte

Ühine vastus punktidele I–VIII

Komisjon rõhutab, et nõukogu 2008. aastal vastu võetud veinituru ühise korralduse reform on juba täitnud ühe oma peaesmärkidest, s.t turu tasakaalu taastamise. Samuti on selge, et on tehtud märkimisväärsed edusamme teise eesmärgi täitmise suunas, milleks on veinisektori konkurentsivõime edendamine. Euroopa eelarvest rahastatav suuremahuline destilleerimine on turgu kahjustamata lõpetatud ning kolmandatesse riikidesse mineva ekspordi väärtus ja maht on eelkõige tänu reformimeetmetele kasvanud.

Lisaks kinnitasid nõukogu ja parlament alles äsja veinisektori reformi kasulikkust, säilitades määruses (EÜ) nr 1308/2013¹ (millega kehtestatakse uus ühine turukorraldus aastateks 2014–2020) reformi põhimõtted, näidates sellega oma valmisolekut anda meetmetele aega mõju suurendamiseks, laiendades samal ajal abiprogrammide allmeetmete valikut (uus innovatsioonimeede, siseriiklikule turule suunatud tegevuse edendamisega alustamine, ümberkujundamise laiendamine taasisutamisele taimetervisega seotud põhjustel).

Veinisektori toetusprogrammide investeeringud täiendavad maaelu arengu programmide investeringuid. Kõnealuse kahe programmi paralleelne käigusoidmine on seadusandja läbimõeldud samm.

- 1) Strateegiline motiiv: veinisektori toetusprogrammide eesmärk on sektori konkurentsivõime suurendamine, samal ajal kui maaelu arengu programmide eesmärk on maapiirkondade jätkusuutliku arengu tagamine. Veinisektori toetamise prioriteetidid ei pruugi kattuda maaelu arengu poliitika sätetstatutega. Veinisektori toetusprogramm tagab sektorile vahendite vahetu eraldamise liidu investeerimiseelarvetest.
- 2) Rahaline motiiv: veinisektori toetusprogrammide raames ei nõuta liikmesriikidelt riikliku või piirkondliku rahalise panuse andmist.

On üldteada, et tooteedendus on keskne viis müügi hoogustamiseks ja uute turgude leidmiseks, isegi kui selle mõju on raske mõõta.

Komisjon tunnistab, et toetusprogrammide rakendamisel tekkisid mõningad kasvuraskused, nagu rõhutas kontrollikoda esimest kolme programmi-aastat (2009–2013) hõlmavas auditis. Seetõttu tegigi komisjon mitu muudatust rakendusmäärusesse ning suuniste koostamisel, et aidata põhjendada ja selgitada menetlusi, mis hõlmavad programmidest rahastatavate meetmete valikut, rahastamiskõlblikkust, järeelmeetmeid ja kontrollimist. Komisjon on loomulikult valmis tegema saadud tagasiside valguses tekstides vajalikke muudatusi.

¹ ELT L 347, 20.12.2013.

Seoses punktiga III, mis puudutab mõlema kava raames tehtavate investeeringute piiritlemist, tahab komisjon rõhutada, et eraldusjoon on nüüd väga selge ja hoiab ära kahekordse rahastamise ja raskesti käsitletava halduskoormuse riski. Programmi alguses täheldatud hilinemist meetmete rakendamisel saab selgitada ka teiste põhjustega, näiteks kriisi tõttu tekkinud raskustega pangagarantiide saamisel.

Seoses punktiga IV, mis puudutab investeerimis-meetme säästlikkuse põhimõtet, rõhutab komisjon, et oma auditite käigus ta kontrollib, kas liikmesriigid on hinnanud meetme kulude põhjendatust. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1290/2005 sätetega kontrollitakse auditite käigus, kas liikmesriigid on vastu võtnud kõik nõutavad seadusandlikud ja haldusnormid ning muud haldus- ja järelevalvemeetmed, mis on vajalikud liidu finantsshuvide nõuetekohase kaitse tagamiseks. Sellega seoses on auditite eesmärk samuti kontrollida, kas liikmesriigid on järginud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid, mis sisaldavad muu hulgas hinnangut kulude põhjendatusele.

Seoses punktiga V, mis puudutab turgude kindlustamist, on komisjon seisukohal, et üks veini kolmandates riikides edendamise meetme eesmärke on veini turuväljundite arvu suurendamine. Seda on võimalik saavutada meetmete võtmise kaudu nii väljakujunenud turgudel kui ka uutel turgudel või turgudel, kus endine positsioon on kaotatud. Pärast uut turgudel positsiooni saavutamist on vaja seda kindlustada. Liidu õigusaktides seda ei välistata;² kuigi eelistatakse VKEsid, võivad abist kasu saada ka suured ettevõtted, kuna see on eelistuse, mitte rahastamiskõlblikkuse küsimus.

2 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103p lõikes 1 on sätestatud, et „toetus hõlmab teavitus- või müügiedendusmeetmeid, mis on suunatud ühenduse veinidele kolmandates riikides, et suurendada nende konkurentsivõimet kõnealustes riikides“.

Seoses punktiga VII, mis puudutab vahendite eraldamist müügiedendusele, ei jaga komisjon kontrollikoja arvamust, et on olemas risk, et liikmesriigid on müügiedenduse eelarve üle paisutanud. Nõukogu määruse finantslisas ei ole konkreetselt müügiedenduseks määratud eelarvet. Liikmesriigid esitavad oma abiprogrammi esialgsete jaotustega, mida nad võivad sõltuvalt väljendatud vajadustest kaks korda aastas muuta. Siinkohal tuleks meelde tuletada nõukogu 2008. aastal vastu võetud veinisektori reformi eesmärke: 1) turu tasakaalu taastamine (ühiekordne väljajuurimine 2009–2011) ja 2) konkurentsivõime parandamine (struktuursete meetmete abil). Esimene etapp on lõpule viidud ja väljajuurimise summa ekvivalent kanti üle abiprogrammidesse, nagu reformi raames kavandatud, et suurendada nende meetmete eraldatavat summat, mis on nii-öelda struktuursemad kui müügiedendus ja investeerimine seda esmaselt on. Liikmesriikides meetmete eraldatavate summade suurendamine oli seega ette nähtud. Ühise turukorralduse reformi vastuvõtmise ajal 2013. aasta detsembris ei soovitud nõukogu ja parlament veinisektori reformi ajal vastu võetud lähenemisviisi muuta (kaasa arvatud eelarveeraldiste osas). Nad tugevdasid müügiedendusmeetmeid, avades selle siseturul meetmete võtmiseks, mis keskenduvad vastutustundlikku veinitarbimist käsitlevale teabele ja liidu kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähise süsteemidele.

Seoses punktiga VIII, mis puudutab meetmete tulemusi, tuleks lisada, et alati on raske eristada konkreetse poliitika mõju muude välistegurite mõjust. Hoolika hindamismetoodikaga on siiski võimalik erinevate vahendite/meetmete mõju mõõta (näiteks statistilist teavet kasutades). Komisjon korraldab kooskõlas finantsmäärusega korrapäraselt poliitika üldmõju hindamisi (iga 6 aasta järel).

IX

Seoses investeerimismeetmega

a) Nõukogu ja parlament kinnitasid alles äsja 2013. aasta detsembris veinisektori reformi kasulikkust, säilitades määruses (EÜ) nr 1308/2013 (millega kehtestatakse uus ühine turukorraldus aastateks 2014–2020) reformi juhtpõhimõtted. Sellega näitasid nad oma valmisolekut anda veinisektori reformi vahenditele aega täieliku mõju avaldamiseks, laiendades samal ajal abiprogrammide allmeetmete valikut (uus innovatsioonimeede, siseriiklikule turule suunatud tegevuse edendamise alustamine, ümberkujundamise laiendamine taasistutamisele taimetervisega seotud põhjustel).

Vahendite kasutamisega seoses teostab komisjon igal kuul järelevalvet toetusesaajate saadud summade üle.

Komisjon tagab vastavalt horisontaalmääruse nr 1306/2013 artiklile 110, et seoses ÜPP ühiseesmärkidega mõõdetakse ja hinnatakse kõikide ÜPP vahendite koondmõju. See sisaldab ÜPP vahendite sidususe hindamist 2018. aastaks (esimesed tulemused). Selle taustal uurib komisjon 2018. aastal, kuidas lisada hinnang sellele, milline on lisandväärtus, kui investeringutoetust antakse nii veinituru ühise korralduse kui ka maaelu arengu raames. Tuleb märkida, et teavet poliitika mõju kohta on võimalik saada alles pärast piisavalt pika ajaperioodi möödumist.

b) Komisjon on seisukohal, et see osa soovitusel on suunatud liikmesriikidele.

Ühenduse õigusaktides on liikmesriikidele kehtestatud raamistik projektide hilisema järjepidevuse tagamiseks (määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103u lõige 5).

Investeerimismeetme auditite käigus kontrollib komisjon, kas liikmesriigid on hinnanud meetme kulude põhjendatust. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1290/2005 sätetega kontrollitakse auditite käigus, kas liikmesriigid on vastu võtnud kõik nõutavad seadusandlikud ja haldusnormid ja muud haldus- ja järelevalvemeetmed, mis on vajalikud liidu finants- huvide nõuetekohase kaitse tagamiseks. Sellega seoses on auditite eesmärk samuti kontrollida, kas liikmesriigid on järginud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid, mis sisaldavad muu hulgas hinnangut kulude põhjendatusele.

Investeerimisprojektide valikut puudutava üldküsimumusega, eriti kui on tegemist kulude põhjendatuse ja projektide elujõulisuse (eel)kontrolliga, tegeldakse ühise turukorralduse juhtkomitee koosolekutel.

Seoses müügiedendusmeetmega

a) Komisjon on seisukohal, et sõltuvalt asjaoludest võivad toetusesaajad saada juurdepääsu meetmele teisel programmitöö perioodil, näiteks turupositsiooni kindlustamiseks samas kolmandas riigis. Meetme eesmärk on küll kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähisega veinide ja sordiveinide konkurentsivõime parandamine ning see tuleb täita, kuid eeskirjad ei välista konkreetsete tootemarkide kindlaksmääramist. Toetusesaajate jaoks, kes maksavad 50% projekti kuludest, võib võimalus juhtida tähelepanu oma tootemargile, et see oleks sihtturgudel äratuntav, ja selle tulemusena müüki suurendada, olla olulise tähtsusega. Määruse (EÜ) nr 555/2008 muudatused ja suuniste vastuvõtmine 2013. aastal võimaldavad anda selgema eelise VKEdele.

b) Nõukogu määrus lubab anda toetust, kui võetud meetmed on kehtivate eeskirjadega kooskõlas. Määruses ja punktis a nimetatud suunistes määratletud valikumenetlus tagab muu hulgas hinnangu andmise sellele, milline on meetmete oodatav mõju nõudluse kasvule. Komisjon arutab liikmesriikidega suuniste kohandamist, et tagada tühimõju riski vältimise eesmärgil ELi rahastatavate müügiedendusprojektide ja käimasolevate meetmete vastastikune täiendavus.

c) Komisjon on seisukohal, et seda soovitus on seoses programmitöö perioodiga 2014–2018 arvesse võetud.
Kõnealuse küsimusega on tegeldud nõukogu määruse (EÜ) nr 1308/2013 artikli 53 punktis b, komisjoni 31. juuli 2013. aasta rakendusmääruses (EL) nr 752/2013, millega lisatakse komisjoni määrusele (EÜ) nr 555/2008 artikkel 5a, ja suunistes.

d) See soovitus on suunatud liikmesriikidele.

e) Komisjon on seisukohal, et seda soovitus on seoses programmitöö perioodiga 2014–2018 arvesse võetud.
Komisjon on esitanud uueks programmitöö perioodiks oma suunistes näited näitajate kohta, mida liikmesriikidel on võimalik sõltuvalt võetud meetmest toetusesaajatele müügiendendusmeetmete tulemuste hindamiseks soovitada.

Ajavahemiku 2014–2018 programmide projektide analüüsimisel nõudis komisjon liikmesriikidelt iga meetme kohta asjakohaste näitajate esitamist. Toetusprogrammid sisaldavad nüüd punkti, milles esitatakse selgem teave järelevalveks ja hindamiseks kasutatavate kriteeriumide ja arvuliselt väljendatavate näitajate kohta. Liikmesriike kutsuti näitama seost iga meetme jaoks püstitatavate eesmärkide ja näitajate vahel, mida kasutatakse kõnealuste eesmärkide saavutamiseni viivate edusammude mõõtmiseks.

1. märtsil 2014 peavad liikmesriigid esitama toetusprogrammide teise kulude ja tulude analüüsi³. See peab sisaldama asjakohast teavet esimese programmitöö perioodi 2009–2013 programmide analüüsimiseks.

3 Esimene kulude ja tulude analüüs tehti kättesaadavaks 1. märtsil 2011 ja piirdus seetõttu programmide rakendamise esimese kahe aastaga.

Kolmas kulude ja tulude analüüs tuleb liikmesriikidel esitada 1. jaanuariks 2017.

Komisjon soovib rõhutada, et teave meetmete rakendamise kohta (järelevalveteave) tuleks eristada teabest kõnealuste meetmete tulemuste ja mõju kohta (hindamisteave). Hindamisandmeid on võimalik saada alles pärast teatava ajavahemiku möödumist.

f) Vastavalt horisontaalmääruse nr 1306/2013 artiklile 110 tagab komisjon, et seoses ÜPP ühiseesmärkidega mõõdetakse ja hinnatakse kõikide ÜPP vahendite koondmõju. See sisaldab ÜPP vahendite tõhususe hindamist 2018. aastaks (esimesed tulemused). Selle taustal uurib komisjon 2018. aastal, kuidas lisada hinnang veinisektori toetuskavale eraldatud eelarve kasutamisele ja selle mõjule. Tuleb märkida, et teavet poliitika mõju kohta on võimalik saada alles pärast piisavalt pika ajavahemiku möödumist.

Sissejuhatus

11

Finantsmääruses on sätestatud, et liikmesriigid ja komisjon täidavad oma vastavat kontrolli- ja auditeerimiskohustust ning võtavad endale sellest tuleneva vastutuse. Rakendusülesannete puhul, näiteks müügiendendus- ja investeerimismeetmete rakendamisel, võtavad liikmesriigid kõik liidu finantshuvide kaitsmiseks vajalikud meetmed.

Tähelepanekud

18

2013. aasta detsembris kinnitasid nõukogu ja parlament veinisektori reformi kasulikkust, säilitades määruses (EÜ) nr 1308/2013,⁴ millega kehtestatakse uus ühine turukorraldus, reformi põhimõtted, näidates sellega oma valmisolekut anda veinisektori reformimeetmetele aega mõju suurendamiseks, mis tähendas investeerimise jätkamist kahe toetuskava alusel.

Veinisektori toetusprogrammide investeringud täiendavad maaelu arengu programmide investeringuid. Kõnealuse kahe programmi käigus hoidmine on seadusandja läbimõeldud valik:

- 1) strateegiline motiiv: veinisektori toetusprogrammide eesmärk on sektori konkurentsivõime suurendamine, samal ajal kui maaelu arengu programmide eesmärk on maapiirkondade jätkusuutliku arengu tagamine. Veinisektori toetamise prioriteedid ei pruugi kattuda maaelu arengu poliitika sätetstatutega. Veinisektori toetusprogramm tagab sektorile vahendite vahetu eraldamise liidu investeerimiseelarvetest;
- 2) rahaline motiiv: veinisektori toetusprogrammide raames ei nõuta liikmesriikidelt riikliku ega piirkondliku rahalise panuse andmist.

1. selgitus.

Vt vastus punktile 18.

⁴ ELT L 347, 20.12.2013.

19

Raha kanti tööpoolest üle maaelu arengukavadele ja eraldati veinikasvatuspriirkondade programmidele. Neid summasid ei eraldatud siiski konkreetselt veinisektorile.

20

Rumeenia võttis kasutusele uue programmitöö perioodi 2014–2018 investeerimismeetme.

21

Võttes arvesse sektori konkurentsivõime probleeme, mida näitas uue aastatuhande alguses aset leidnud suuremahuline destilleerimine, ja võttes arvesse turumeetmete järkjärgulist kaotamist, käsitas komisjon investeringuteks toetuse andmise võimalust sektori positiivse arenguna.

Vt vastused punktidele 18 ja 19.

22

Olulistes liikmesriikides ei esinenud rakendamisel hilinemisi ega piiranguid. Kahe toetuskava kattumise riske arvesse võttes pidas komisjon eraldusjoone tõmbamist väga oluliseks, et tagada usaldusväärne eelarvejuhtimine ja leevendada kontrollikoja arvukatel juhtudel väljendatud kartusi.

Juhtkomitee esitas ja kohaldas programmidele kolm piiritlemisviisi: 1) piiritlemine tegevuse alusel: selline piiritlemine võttis konkreetse kuju määruse (EÜ) nr 555/2008 artikli 20 lõigete 2 ja 3 muutmisega, 2) piiritlemine finantskohustuste kuupäeva alusel ja 3) meetme või asjaomase programmi meetme mõningate toimingute väljajätmine.

Eraldusjoone kehtestamine, mida rakendusmääruses ei olnud algselt ette nähtud, tähendas, et programme oli vaja mõlema toetuskava alusel kohandada. Pärast selgete eraldusjoonte tõmbamist tekkisid liikmesriikide haldusorganitel piiratud ulatuses täiendavad halduskulud.

23

Piirkondadeks jagatud liikmesriikides, näiteks Hispaanias ja Itaalias, on eraldusjoone kehtestamine raskem.

Viinamarjakasvatusega tegeldakse kõikides Itaalia piirkondades ja see on majanduslikult, keskkonnavalaselt ja sotsiaalselt tähtis sektor. Igal piirkonnal on oma eripära ja mõningate piirkondade jaoks on olnud eraldusjoone kehtestamine raske. Asjaomastes piirkondades on see joon nüüd siiski üksikasjalikult paika pandud. Kõnealust meetet peetakse konkurentsivõime parandamisel üheks kõige tähtsamaks, eriti alates sekkumismeetmete kadumisest. Kõnealuse meetme kulud peaksid ulatuma 2013. aastal 55 miljoni euroni (17% kõnealuse meetme 2013. aasta eelarvest).

Programmitöö perioodi esimestel aastatel täheldatud hiline misi võivad selgitada ka muud põhjused: finantskriisi tõttu tekkinud raskused pangagarantii saamisel või hiline mine kõnealuse meetme õigusraamistiku rakendamisel riiklikul või piirkondlikul tasandil.

Vt vastused punktile 22.

24

Vt vastused punktidele 22 ja 23.

Ühine vastus punktidele 26 ja 27

Nõukogu ja parlament on sarnaselt komisjonile kehtestanud eeskirjad toimingute kestvuse järelkontrolli kohta. Määruse (EÜ) nr 1234/2003 artikli 103u lõikes 5 on sätestatud, et riiklike abiprogrammide investeeringuteks ettenähtud abi (vein)⁵ suhtes kohaldatakse *mutatis mutandis* määruse (EÜ) nr 1698/2005 (maaelu areng) artiklit 72. Sarnased sätted on kehtestatud määruse (EÜ) nr 1308/2013 artikli 50 lõikega 5, milles osutatakse määruse (EÜ) nr 1303/2013 artiklile 71, millega asendatakse määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikkel 72.

Investeeringuprojektide valikut puudutava üldkõnusega, eriti kui on tegemist kulude põhjendatuse ja projektide elujõulisuse (eel)kontrolliga, tegeldakse ühise turukorralduse juhtkomitee koosolekute raamistikus.

28

Taotluste laekumise järjekorra põhimõtte kohaldamine ei tähenda tingimata järelevalve ja kontrolli puudumist projekti elujõulisuse üle. Austria ja Prantsusmaa valikumenetlused ei ole takistanud lõplikult heakskiidetud projektide kontrollimist ja elujõuliseks kuulutamist.

Kui määruses (EÜ) nr 555/2008 ei ole selle kohta konkreetset sätet, kohaldatakse usaldusväärse finantsjuhtimise eeskirju (vt määruse (EÜ) nr 1290/2005 artikkel 9).

Vt vastused punktidele 26 ja 27.

5 Määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 72 on sätestatud, et kõik rahastatavad projektid peavad olema kestvad, st liikmesriik peab tagama, et investeering ei tee viie aasta jooksul alates korraldusasutuse otsusest vahendite eraldamise kohta läbi olulist muutust, kaasa arvatud tegevuse lakkamine.

29

Vt vastused punktidele 26–28.

2. selgitus

Vt vastused punktidele 26–28.

Ühine vastus punktidele 30–31

Liikmesriigid kasutavad sageli standardseid hinnakirju, mis vastavad teatud tegevuse (näiteks ehitustööde) turuhinnale. Kuna toetusesaaja annab projekti rahalise panuse, on tal ka huvi saada madalamad hinnad.

Investeeringimeetme auditite käigus kontrollib komisjon, kas liikmesriigid on hinnanud asjaomaste kulude põhjendatust. Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1290/2005 sätetega kontrollitakse auditite käigus, kas liikmesriigid on vastu võtnud kõik nõutavad seadusandlikud ja haldusnormid ja muud (haldus- ja järelevalve)meetmed, mis on vajalikud liidu finantshuvide tõhusa kaitse tagamiseks. Sellega seoses on auditite eesmärk samuti kontrollida, kas liikmesriigid on järginud usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid, mis hõlmavad muu hulgas asjaomaste kulude põhjendatuse hinnangut.

32

Suunistes on puust vaatide ostmine märgitud rahastamiskõlbliku tegevusena.

Komisjon soovib rõhutada, et paljudel juhtudel kasutatakse tammevaate kauem kui kolm aastat ja mõnikord kuni kümme aastat.

Lihtsalt vaatide asendamine ei ole rahastamiskõlblik (määruse (EÜ) nr 555/2008 artikkel 17). Oluline on teha vahet vaatide rahastamiskõlblikkusel ja vaatide asendamise rahastamiskõlblikkusel. Vaat on rahastamiskõlblik (kui seda kasutatakse kauem kui viis aastat); vaadi asendamine ei ole.

33

Vt vastused punktidele 26 ja 32.

34

Vt vastused punktidele 30–31.

37

Komisjon on arvamisel, et nõukogu määrus võimaldab anda toetust seda laadi toetusesaajatele, kui võetud meetmed vastavad määruse tingimustele.

Tuleks samuti rõhutada, et meede on võimaldanud aidata väga mitmesuguseid ettevõtteid, kaasa arvatud tootmisharudevahelisi ühendusi ja viinamarjakasvatajate ühistuid, kuhu on koondunud palju viinamarjakasvatajaid ja veinitootjaid.

Määruse (EÜ) nr 555/2008 muudatused ja suuniste vastuvõtmine 2013. aastal võimaldavad parandada kulude rahastamiskõlblikkust, projektide valiku ja rakendamise kvaliteeti, järelmeetmeid, võetud meetmete järelevalvet ja hindamist. Valikumenetlus näeb näiteks ette hinnangu andmise sellele, milline on meetmete tõenäoline mõju (määruse (EÜ) nr 555/2008 artikli 5 lõike 2 punkt c) nõudluse kasvule asjaomaste toodete järele.

3. selgitus

Vt ka vastus punktile 37.

Toetus šampanja müügiedenduseks

Komisjon on seisukohal, et isegi kui šampanjal on ELis ja mitmes kolmandas riigis hea maine, on tal ka palju konkurente, mis ei ole küll veel jõudnud samasse staatusesse, kuid mis suurendavad oma turuosa eelkõige teatavatel strateegilise tähtsusega turgudel. Majanduskriisi mõju võib vahel viia selleni, et šampanja asemel tarbitakse teist liiki vahuveini või sarnaseid tooteid. Kui teatud tooted tuleks nende piisavalt hea maine tõttu välja jätta, siis tuleks nimetatud mainet teiste toodetega võrreldes objektiivselt mõõta ja esitada põhjendus muude samalaadsete toodete edendamise rahastamiseks – olukord, mis tekitaks õiglase kohtlemise tähenduses probleeme.

Kuus Hispaania (Kataloonia) toetusesaajat said 88% perioodi 2009–2011 toetuse kogusummast

Sellist olukorda täheldati Kataloonias, kus tähelepanu all on suur ettevõte, mis sai 8,1 miljonit eurot toetust (selles autonoomses piirkonnas antud 15,2 miljonist eurost). Määruse (EÜ) nr 555/2008 VIII lisas toodud küsimustiku alusel Hispaania ametiasutustelt saadud ja komisjoni osakondade analüüsitud teabe kontrollimine näitab, et Hispaanias anti kokku 61 miljoni euro suurune toetus samal perioodil 350-le ettevõttele, kaasa arvatud „Consejo Regulador DOC a Rioja” ja „Fundación Castilla la Mancha Tierra de viñedos”, mis esindavad suurt hulka ettevõteteid.

38

Komisjon ei jaga kontrollikoja seisukohta.

Kolmandates riikides on müügiedendusmeetme üks eesmärkidest veinide turuosa suurendamine mitte üksnes kindlustatud turgudel, vaid ka uutel turgudel või turgudel, kus positsioon on kaotatud. Uute turgude leidmisel tuleks need kindlustada, osaliselt turuosa suurendamise kaudu. Liidu eeskirjad ei takista seda⁶. Kuigi eelistatakse VKEsid, võivad toetusest kasu saada ka suured ettevõtted. Suured ettevõtted on esirinnas⁷ kõikide Euroopa veinide edendamisel kolmandates riikides, kuid väiksematel ettevõtetel on keerukam müügiedenduse algustega välja tulla. Itaalias rakendavad suured ettevõtted näiteks meetmeid ajutiste ühissettevõtete kaudu mitmekordistavat mõju tekitades.

Määruse (EÜ) nr 555/2008 artikli 5 punkti c muudatused ja suuniste vastuvõtmine 2013. aastal peaks võimaldama parandada valiku kvaliteeti ning anda eelkõige selgema eelise VKEdele, uutele toetusesaajatele ja uue kolmanda riigi sihtriigiks valinud toetusesaajatele⁸.

Vt ka vastus punktile 37.

6 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103p lõikes 1 on sätestatud, et toetust antakse teavitus- või müügiedendusmeetmetele, mis on suunatud ühenduse veinidele kolmandates riikides, et suurendada nende konkurentsivõimet kõnealustes riikides.

7 Kui kõne all on suurte ettevõtete omafinantseerimise suutlikkus, tuleks meeles pidada, et müügiedenduse jõupingutused ei ole traditsioonilised jõupingutused, mille eesmärk on investeerida tootesse, mis täidab hoolikalt mõõdetud vajaduse. Müügiedenduskampaaniate kõrvalmõju toob kasu ka investeeringu teinud ettevõttest erinevatele ettevõtetele (samasse tootevalikusse kuuluvaid ja sama geograafilise päritoluga tooteid valmistavatele ettevõtetele). Suurimate ettevõtete rahalised jõupingutused oma toodete müügiedenduseks toovad seega kasu sektori kõikidele ettevõtjatele.

8 Suunistes soovitatakse uurida projekte valikusõela alusel, andes iga valikukriteeriumi eest punkte, ning valida projekte iga projekti kasu hindamise alusel. Liikmesriik peaks seetõttu valima projektid, mis pakuvad parimat kvaliteedi ja hinna suhet, ning eelistama VKEsid, uusi toetusesaajaid ja toetusesaajaid, kes on leidmas uut turgu.

39

Teave, mille liikmesriigid on vastavalt määruse (EÜ) nr 555/2008 V ja VIII lisale esitanud, näitab, et toetusesaajad valivad üldjuhul sihtriigiks rohkem kui ühe turu.

Komisjoni aruanne müügiesitusemeetme rakendamise kohta näitab, et ainult 37% rahastatud projektidest on suunatud ühele turule, enamik projekte on suunatud kahele kuni seitsmele erinevale turule. Täheldati ka tegevuse märkimisväärset kontsentreerumist, kus 75% tegevusest hõlmab seitset riiki (Ameerika Ühendriigid, Hiina/Hongkong, Jaapan, Mehhiko, Kanada, Venemaa ja Šveits).

Kõige sagedamini valiti sihtturuks Ühendriigid, 22% tegevusest.

USA turul on konkurents väga selgelt väljendunud. Seetõttu on seal kohalolek ettevõtete jaoks väga oluline, osaliselt eesmärgiga kindlustada uued turuosad ja säilitada olemasolevad. Ettevõtete jaoks on oluline oma tuntust suurendada, et tagada tulevikus stabiilsed kaubavood.

Vt ka vastus punktile 38.

40

Otsus võimaluse kohta pikendada toetust maksimaalselt kahe aasta võrra võeti vastu 2010. aastal pärast liikmesriikides ja kolmandates riikides täheldatud hilinemisi, mille põhjuseks olid haldusformaalsused. Pikendamine oli võimalik alles pärast hinnangu andmist juba võetud meetmetele.

Seoses määruse teise muudatusega on komisjon arvamusel, et üks ja sama ettevõtte võib saada juurdepääsu meetmele teisel programmitöö perioodil eelkõige turupositsiooni kindlustamiseks, kui see on kooskõlas määruse tingimustega, eriti juhul, kui on tegemist rahastamiskõlbliku tegevuse ja valikuga. Igal juhul on siin meie tähelepanu all uus projekt ja mitte esialgse projekti pikendamine. Selle suhtes tuleb kohaldada ajutist valikumenetlust.

Vt ka vastused punktidele 38 ja 43–46.

41

Vt vastused punktidele 38–40.

42

Meetme eesmärk on küll kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähisega veinide ja sordiveinide konkurentsivõime parandamine ja see tuleb täita, kuid eeskirjad ei välista konkreetsete tootemarkide kindlaksmääramist. Toetusesaajate jaoks, kes maksavad 50% projekti kuludest, võib võimalus juhtida tähelepanu oma tootemargile, et see oleks sihtturgudel äratuntav, ja selle tulemusena müüki suurendada, olla olulise tähtsusega.

Vt ka vastus punktile 37.

43

Vt vastused punktile 37 ja joonealune märkus 46.

44

Vt vastused punktidele 37 ja 43.

Komisjon arutab liikmesriikidega suuniste kohandamist, et tagada tühimõju riski vältimise eesmärgil ELi rahastatavate müügiesituseprojektide ja käimasolevate meetmete vastastikune täiendavus.

45

Vt vastused punktidele 37–46.

Personali- ja üldkulude rahastamiskõlblikkuse küsimusega tegeldakse punktis 49.

46

Tuleb märkida, et on raske välja jätta olukordi, kus toetusesaajad on alustanud kõnealust tegevust ilma ELi toetuseta. Meetme eesmärk on konkurentsi- võime suurendamine. Kõikidel tootjatel peab olema samasugune võimalus meetme kohaldamiseks.

Vt ka vastused punktidele 43, 44 ja 45.

Komisjon arutab liikmesriikidega suuniste kohandamist, et tagada tühimõju riski vältimise eesmärgil ELi rahastatavate müügiendendusprojektide ja käimasolevate meetmete vastastikune täiendavus.

47

Müügiendendusmeetmele ei ole konkreetseid vahendeid eraldatud.

Komisjon juhib tähelepanu sellele, et liikmesriikide kohustus on esitada oma vajaduste alusel igale meetmele eraldatavate summade jaotus ning teha seda meetmele nõukogu ja Euroopa Parlamendi määruse kaudu tagatud iga-aastase eelarve raames. Meetmete jaotusel põhinev meede on soovitusliku iseloomuga ja liikmesriigid võivad igale meetmele eraldatavaid summasid kaks korda aastas uuesti kohandada. Seetõttu on liikmesriigid need, kes on otsustanud, kas seada meede prioriteediks või mitte.

Vt ka vastus punktile 43.

48

Täiendavate parameetrite kehtestamiseks kõnealuste meetmete jaoks võttis komisjon 2013. aastal vastu suunised, et aidata liikmesriikidel kavandada oma programmitööd ajavahemikuks 2014–2018 programmitöö esimestel aastatel omandatud kogemuste alusel (vt kontrollikoja joonealune märkus 4).

Vt ka vastused punktidele 37, 49 ja 51.

49

Kõnealust küsimust on juba arvesse võetud nõukogu määruse (EÜ) nr 1308/2013 artikli 53 punktis b, komisjoni 31. juuli 2013. aasta rakendusmääruses (EL) nr 752/2013, millega lisatakse komisjoni määrusele (EÜ) nr 555/2008 artikkel 5a, ning suunistes⁹.

Enne kõnealuste sätete vastuvõtmist oli haldus- ja personalikulude rahastamiskõlblikkus olnud 2007. aastal põllumajanduse peadirektoraadi sise- mise tõlgendamise teema¹⁰.

50

Personali- ja üldkulud peavad olema rahastamiskõlblikud, kui nad on rangelt tegevusega seotud; ent neile tuleb seada raamistik, mida on tegelikult ka tehtud.

Vt ka vastus punktile 49.

⁹ Määruse (EÜ) nr 1308/2013 artikli 53 punktis b on sätestatud õiguslik alus, mis annab komisjonile volitused võtta vastu delegeeritud õigusakte eeskirjade kehtestamiseks haldus- ja personalikulude kohta, mida võib toetuskavadesse lisada. Määruse (EÜ) nr 555/2008 artiklis 5a on sätestatud haldus- ja üldkulude parameetrid, mis peavad olema rangelt seotud asjaomase tegevuse ettevalmistamise, rakendamise või järelmeetmega. 2013. aastal vastuvõetud suunistes määratletakse asjaomased kulud täpsemalt.

¹⁰ Adonise märgukiri 005778, 1. märts 2007; selles juhiti tähelepanu sellele, et määruse (EÜ) nr 1290/2005 artikli 13 üldeesmärk on takistada EAGFil võtta ÜPP rakendamisel arvesse personali- ja halduskulusid; märgukirjas juhiti tähelepanu ka sellele, et sama artikli eesmärk ei olnud takistada EAGFil rahastada konkreetsete teenuste osutamisega seotud personalikuluseid. Komisjoni arvamuse kohaselt järelikult vastuolu ei ole.

51

Suunised on liikmesriikidele kasulik vahend müügi-edendusmeetme rakendamisel. Rahastamiskõlblike kulude selge määratluse olemasolu oli väga oluline. Seetõttu on see suunistesse lisatud. Tuleb märkida, et liikmesriigid on selle dokumendi selgelt heaks kiitnud, toetades programmitöö perioodi 2014–2018 tutvustamist. Suunistel on ka see eelis, et neid on võimalik väljendatud vajadustega kohandada, tagades liikmesriikidele ja tootjatele meetme rakendamisel suurema kindluse.

53

Komisjon omistas sellele küsimusele 2014–2018 programmide analüüsimisel erilise tähtsuse.

Komisjon võtab kontrollikoja tähelepanekud arvesse müügi-edendus- ja investeerimismeetmete esseisvate auditite käigus.

4. selgitus

Komisjon teeb selles küsimuses järelkontrolli raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

55

Komisjon tunnistas kolmandates riikides kohapealse kontrolli käigus ilmnenud probleemi, kuigi liidu õigusaktid ei nõua sellist kontrolli.

Kohapealsete kontrollide küsimus tõstatati liikmesriikidega uue programmitöö perioodi üle peetud läbirääkimiste käigus. Rumeenia, Itaalia, Hispaania ja Slovakkia programmides olid ette nähtud kontrollid kolmandates riikides. Teised liikmesriigid väidavad, et seda liiki kontrollid kolmandates riikides oleksid liiga koormavad ja mitte kulutõhusad.

Kolmandates riikides kontrollide puudumise mõju leevendamiseks soovitatakse komisjoni suunistes esitada kontrollimise eesmärgil arved ja dokumendid¹¹.

Komisjon on teadlik vajadusest parandada kõnealuse meetmega seoses kontrollide kvaliteeti, eelkõige suuniste võimalike muudatuste kaudu.

56

Vt vastus punktile 55.

57

Kaduva iseloomuga tegevuse, nt veinidegustatsioonide kontrollimise küsimusega tegeldakse suunistes, milles nõutakse nüüd arvete ja kaasnevate dokumentide esitamist. Need võivad koosneda näiteks fotodest, artiklite koopiatest, osavõtjate nimekirjadest, kaubandusmessidel osalemist tõendavatest tõenditest jne.

Vt ka vastus punktile 55.

11 Suuniste punkt 8:

Riigi pädevale asutusele saadetud maksetaotlustele tuleks lisada originaalarvete koopiad ja toetusesaaja täiendavad dokumendid, mis tuleks liigitada eelarverea alusel. Kõik need dokumendid tuleks loetleda kokkuvõtvas tabelis koos eurodes väljendatud summadega ja kui on tegemist euroalasse mittekuuluvate liikmesriikidega, siis ka nende omavääringus. Vajaduse korral võib nõuda tõlkeid. Kõik täiendavad dokumendid peaksid andma järgmist teavet: teenuse osutaja, osutatud teenus koos üksikasjaliku selgitusega, kuidas on see seotud kõnealuse meetmega, kuupäev, summa (käibemaksuta) ja registreerimisnumber. Nendele tuleks lisada maksetõend. Täiendavad dokumendid võivad olla näiteks messil osalemist kinnitav tõend, fotod, artiklite koopiad, osavõtjate nimekirjad jne. Kui on olemas alltöövõtjad, peaksid nende arved sisaldama selget märget, millise osaga tegevusest on iga kulu seotud. Kui on üks arve, tuleks see jaotada tegevuse ja kulu alusel; vastasel korral peaks olema eraldi arve iga tegevuse kohta. Ettevõttes läbiviidava auditi korral peaks riigi pädevale asutusel ja komisjoni inspektoritel olema võimalik inspekteerida kõnealustele eeskirjadele vastavalt liigitatud originaaldokumente.

58

Vt vastused punktidele 55 ja 57.

59

Vt vastused punktidele 55 ja 57.

5. selgitus

Vt vastused punktidele 55 ja 57.

60. Vt vastused punktidele 55 ja 57.

6. selgitus

Komisjon teeb selles küsimuses järelkontrolli raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse raames.

Ühine vastus punktidele 62 ja 63

Määruse (EÜ) nr 555/2008 artiklis 5a on kirjeldatud toetusesaaja tegevuse ettevalmistamisel ja rakendamisel tekkivaid personali- ja üldkulusid (viimased on piiratud 4%ga). Vastupidiselt määruses (EÜ) nr 3/2008¹² määratletud toetuskaval põhinevale praegusele tavale, mis on seotud horisontaalse müügiendusega, ei nõuta rakendusasutuse kasutamist. Kui rakendusasutust tegelikkuses kasutatakse, siis tuleb asjaomase teenuse kohta esitada tõendavad arved ja dokumendid, nagu on suunistes kirjeldatud (vt kontrollikoja joonealune märkus 56).

Rumeenias ei ole rakendusasutuse kasutamine enam kohustuslik. Uued sätted võeti kasutusele 2014–2018 abiprogrammis. Siseriiklikes õigusaktides on nüüd selgelt sätestatud, et toetusesaaja võib projekti täies ulatuses ise rakendada, tingimusel, et on täidetud teatavad tingimused.

Vt ka vastused punktidele 55 ja 64.

¹² ELT L 68, 5.1.2008.

64

Suunistes on sätestatud, et kulusid võib käsitleda rahastamiskõblikena, kui neid ei ole juba kajastatud teise kululiigi all¹³.

Vt ka vastus punktile 62 ja 63.

7. selgitus

Vt vastused punktidele 55, 62, 63 ja 64.

65

Usaldusväärsete järelevalveandmete olemasolu on oluline. On siiski ka teisi teabeallikaid, näiteks statistika ja uuringud. Tuleb leida tasakaal poliitika vajadusteks nõutava teabehulga ning andmete kogumisest tulenevate halduskulude ja tasude vahel.

Komisjon soovib rõhutada, et teave meetmete rakendamise kohta (järelmeetme teave) tuleks eristada teabest poliitika tulemuste ja mõju kohta (hindamisteave). Viimast on võimalik saada alles pärast piisava ajavahemiku möödumist.

67

Kui liikmesriikide haldusorganid koostasid 2008. aastal programmide projektid, olid nad õppimisprotsessi alguses. Mitmel liikmesriigil on olnud raskusi hiljuti kasutusele võetud meetmete nõuetekohaste eesmärkide kavandamisel. Seetõttu on arvuliselt väljendatavad eesmärgid esimesel programmitöö perioodil sageli puudunud.

¹³ Suuniste punkt 6:
Rahastamiskõblikud kulud hõlmavad ainult toetusesaaja teostatud tegevuse kulusid, mida ta on kandnud pärast lepingu jõustumiskuupäeva ja enne selle lõppemist.
Rahastamiskõblikud kulud on rahastamiskõblikud ainult niivõrd, kui:
– neid on võimalik kontrollida;
– need ei sisalda juba teise kululiigi alla kantud kulusid;
– neid ei rahastata teisest projektist.

Ajavahemiku 2014–2018 programmide projektide analüüsimisel nõudis komisjon liikmesriikidelt iga meetme kohta asjakohaste näitajate esitamist. Toetusprogrammid sisaldavad nüüd selgemas vormis punkti järelmeetmeks ja hindamiseks kasutatavate kriteeriumide ja arvuliselt väljendatavate näitajate kohta. Selles punktis kutsutakse liikmesriike näitama seost iga meetme jaoks püstitatud eesmärkide ja näitajate vahel, millega mõõdetakse, millises ulatuses need eesmärgid saavutatakse.

1. märtsil 2014 peavad liikmesriigid esitama toetusprogrammide teise kulude ja tulude analüüsi,¹⁴ mis peaks sisaldama elemente, mis on olulised esimese programmitöö perioodi 2009–2013 programmide analüüsimiseks.

Kolmanda kulude ja tulude analüüsi on liikmesriigid kohustatud esitama 1. märtsiks 2017.

Vt ka vastus punktile 65.

68

Aastaaruannete eesmärk on esitada teavet abi-programmide rakendamise kohta. See tähendab, et nendes tuleb keskenduda rohkem teabele ja rahalisele rakendamisele ja vähem tulemustele ja mõjule; hindamist on võimalik läbi viia alles pärast piisava ajavahemiku möödumist.

Vt ka vastused punktidele 65 ja 67.

¹⁴ Esimene kulude ja tulude analüüs esitati 1. märtsil 2011 ja piirdus seetõttu programmi rakendamise esimese kahe aastaga.

69

Komisjon on esitanud uueks programmitöö perioodiks oma suunistes näited näitajate kohta, mida liikmesriikidel on võimalik toetusesaajatele soovitada, nii et müügiedendusmeetme tulemusi saaks võetud meetmete alusel mõõta.

Komisjon korraldab kooskõlas finantsmäärusega korrapäraselt poliitika üldmõju hindamisi (iga 6 aasta järel).

Vt ka vastus punktile 67.

70

Komisjon jagab kontrollikoja seisukohta, et alati on raske eraldada poliitika mõju selle poliitika suhtes välistest teguritest. Hindamismetoodika hoolikas arendamine võimaldab meil eri vahendite/meetmete mõju ligikaudselt hinnata (näiteks statistikat kasutades). Tuleb siiski meelde tuletada, et veini-sektori reformi tuleks vaadelda üksteist täiendavate meetmete kogumina.

Vt ka vastused punktidele 69, 72 ja 75–80.

71

Vt vastus punktile 18.

72

Hoolikalt kavandatud hindamine võib muuta võimalikuks ligikaudse hinnangu andmise eri tasanditel võetud meetmete mõjule. Järelevalve- ja hindamis-süsteemi eesmärk on teostada järelevalvet meetmete rakendamise üle poliitika ja/või programmi tasandil ning mitte iga toetusesaaja tasandil.

Nagu on märgitud punktis 18, on maaelu arengul piirkondlik mõõde, samal ajal kui veinituru ühisel korraldusel on sektoraalne mõõde.

73

Vt vastus punktile 72.

75

Komisjon kinnitab Euroopa veinikaubanduse andmeid, mis näitavad, et müügiedendusmeetme jätkamine kolmandates riikides on kasulik.

Joonised 2a ja 2b näitavad selgelt ekspordi suurenemist väärtuse alusel, kuigi seda suundumust mõjutavad tugevalt viinamarjade ja veini kõrgemad hinnad.

Hiina turul tuleb ELi veinidel konkureerida kohalike veinidega (83% Hiina tarbimisest) ning Tšiili (tollimaksust vabastatud), Austraalia ja Lõuna-Aafrika veinidega.

Tiheda konkurentsi tõttu on liidu veinide müügi-edendus turuosa säilitamiseks väga oluline.

76

Raske on eristada müügiedendusmeetme mõju sektori konkurentsivõimele. Isegi kui valiku- ja hindamismenetlused on optimeeritud, säilib alati teatav määramatuse aste.

See ei ole piisav põhjus meetme kasulikkuse küsimärgi alla seadmiseks; meede on täielikult põhjendatud ja vältimatu, pidades silmas kaubanduse liberaliseerimist ja tihedamat konkurentsi, mis lähtub meie põhikonkurentidest, näiteks USAst, kellel on riiklik müügiedenduspolitiika (selle eelarve võimaldab rahastada ekspordi toetusmeetmeid).

Hindamist peaks olema võimalik täiustada, kasutades toetusesaaja tasemega võrreldes asjakohaseid näitajaid (vt vastus punktile 69) ja meetme rohkem süvitsi minevat analüüsi liikmesriikides.

Vt vastused punktidele 69 ja 70.

77

Hiina turg on väga spetsiifiline. Tarbimine elaniku kohta on alla 1 liitri (Euroopas on tarbimine elaniku kohta ligikaudu 30 liitrit). Kuigi veini tarbimine suureneb, konkureerivad Euroopa veinid Austraalia, Tšiili ja Lõuna-Aafrika veinidega, millel on seoses imporditariifidega võimalik kasu saada sooduskohtlemisest.

Vt ka vastused punktidele 39 ja 75.

78

Ilma müügiedendusmeetmeta oleks turuosa kaotus olnud tõenäoliselt suurem.

Komisjon on väljavaateid analüüsinud ja juhtinud tähelepanu turuosa kaotuse ohule mõningates kolmandates riikides. Oht võib lähtuda ELi ettevõtete väikisusest, sektori killustatusest või sordiveinidele kehtestatud piirangutest eri liikmesriikides.

Euroopa veinid peavad oma turuosa säilitamiseks võitlema. Müügiedendus on väga tähtis vahend.

Tuleb juhtida tähelepanu sellele, et komisjon algatas äsja uuringu Euroopa veinide konkurentsivõime kohta kolmandates riikides ja ELis: uuringus vaadeldakse eelkõige ELi veinide konkurentsivõime keskseid tegureid seoses kolmandate riikide veinidega ning takistusi konkurentsivõime parandamisel.

Ühine vastus punktidele 79 ja 80

Isegi kui müügiedendusmeetmeid võetakse teatud liiki veinide huvides, saavad kõik teised veinid nendest kaudselt kasu, sest neil on positiivne mõju teist liiki veinide mainele ja tarbimisele.

Järeldused ja soovitused

82

Audit hõlmas programmitöö perioodi 2009–2013 esimest kolme aastat, mis tähistab kõnealuste meetmete kasutuselevõttu. Pärast sissetöötamisperioodi suutsid liikmesriigid programmi meetmeid paremini rakendada, eelkõige eelarve täitmise tähenduses.

Komisjon on kehtestanud vahendid programmide meetmete rakendamise, järelevalve ja kontrolli parandamiseks (seitse muudatust määrusele (EÜ) nr 555/2008,¹⁵ suunised ümberkujundamise, investeerimise ja müügiedenduse kohta kolmandates riikides¹⁶).

Konkurentsivõimega seoses on loomulikult raske eristada kõnealuse kahe meetme mõju veinisektori konkurentsivõimele, mis on 2008. aasta veinireformi teine eesmärk, kuna esimene eesmärk (turu tasakaalu taastamine) on juba täidetud. Sektori reformi tuleks vaadelda üksteist täiendavate meetmete kogumina. Tuleks rõhutada ekspordi väärtuse ja mahu pidevat suurenemist üha konkurentsi-tihedamaks muutuvast ülemaailmses kontekstis, hoolimata majanduskriisile järgnenud langusest aastatel 2008 ja 2009.

15 Määrus (EÜ) nr 42/2009 (ELT L 16, 21.1.2009), määrus (EÜ) nr 702/2009 (ELT L 202, 4.8.2009), määrus (EÜ) nr 772/2010 (ELT L 232, 2.9.2010), määrus (EÜ) nr 568/2012 (ELT L 169, 29.6.2012), nr 568/2012 (ELT L 169, 29.6.2012), määrus (EÜ) nr 202/2013 (ELT L 67, 9.3.2013) ja määrus (EÜ) nr 752/2013 (ELT L 2010, 6.8.2013).

16 Suunised riiklike toetuskavade rakendamiseks veinisektoris vastavalt 25. veebruari 2013. aasta ja 26. aprilli 2013. aasta määrustele (EÜ) nr 1234/2007 ja nr 555/2008.

83

Komisjon on seisukohal, et konkreetset investeerimismeetmeid veinituru ühise korralduse raames on konkurentsivõime suurendamiseks olulised.

2013. aasta detsembris kinnitasid nõukogu ja parlament veinisektori 2008. aasta reformi kasulikkust, säilitades selle põhimõtted määruses (EÜ) nr 1308/2013,¹⁷ millega kehtestatakse uus ühine turukorraldus. Sel viisil näitasid nad oma valmisolekut anda veinisektori reformi vahenditele aega täieliku mõju avaldamiseks, kaasa arvatud investeringute säilitamine kahe toetuskava alusel.

Vt komisjoni vastus 1. soovitusele.

84

Kahe toetuskava kattumise riske arvesse võttes pidas komisjon (esialgu mitte kavas olnud) eraldusjoone tõmbamist hea eelarvejuhtimise huvides väga oluliseks. Programmide piiritlemine on nüüd selge ja peaks võimaldama vältida topeltrahastamise ohtu.

Programmitöö perioodi esimestel aastatel täheldatud hilinemisi meetme rakendamisel saab selgitada ka teiste teguritega, näiteks majanduskriisi tõttu tekkinud raskustega pangagarantiide saamisel.

17 ELT L 347, 20.12.2013.

1. soovitus

Nõukogu ja parlament kinnitasid alles äsja 2013. aasta detsembris veinisektori reformi kasulikkust, säilitades selle juhtpõhimõtted määruses (EÜ) nr 1308/2013, millega kehtestatakse uus ühine turukorraldus perioodiks 2014–2020. Sellega näitasid nad oma valmisolekut anda veinisektori reformi vahenditele aega täieliku mõju avaldamiseks, laiendades samal ajal abiprogrammide allmeetmete valikut (uus innovatsioonimeede, siseriiklikule turule suunatud tegevuse edendamiseks alustamine, ümberkujundamise laiendamine taasisututamisele taimeterviseiga seotud põhjustel).

Vahendite kasutamisega seoses teostab komisjon igal kuul järelevalvet toetusesaajate saadud summade üle. Komisjon tagab vastavalt horisontaalse määruse nr 1306/2013 artiklile 110, et seoses ÜPP ühiseesmärkidega mõõdetakse ja hinnatakse kõikide ÜPP vahendite koondmõju. See sisaldab ÜPP vahendite ühtsuse hindamist 2018. aastaks (esimesed tulemused). Selle taustal uurib komisjon, kuidas lisada hinnang sellele, milline on lisandväärtus, kui investeeringutoetust antakse nii veinituru ühise korralduse kui ka maaelu arengu raames. Tuleb märkida, et teavet poliitika mõju kohta on võimalik saada alles pärast piisavalt pika ajavahemiku möödumist.

85

Vt komisjoni vastus 2. soovitusele.

2. soovitus

Komisjon on seisukohal, et see osa soovitusest on suunatud liikmesriikidele.

Subsidiaarsuse põhimõtte ja põhimõtte alusel, mis näeb ette eelarve täitmise koostöös liikmesriikidega, on projektide valik liikmesriikide asi ja komisjon ei saa eelnevalt hinnata kulude põhjendatust.

Liidu eeskirjades on liikmesriikidele kehtestatud raamistik projekti hilisema kestvuse uurimiseks (määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103u lõige 5).

Komisjon kontrollib investeerimismeetme auditite ajal, et liikmesriigid hindaksid kulude põhjendatust. Vastavalt määrusele (EÜ) nr 1290/2005 kontrollitakse auditite käigus, kas liikmesriigid on vastu võtnud kõik nõutavad seadusandlikud ja haldusnormid ning muud (haldus- ja järelevalve)meetmed, mis on vajalikud liidu finantshuve töhuse kaitse tagamiseks. Seoses sellega kontrollitakse auditite käigus samuti seda, kas liikmesriigid järgivad usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtteid, mis sisaldavad muu hulgas hinnangut kulude põhjendatusele.

Investeeringuprojektide valikut puudutava üldküsimusega, eriti kui on tegemist kulude põhjendatuse ja projektide elujõulisuse (eel)kontrolliga, tegeldakse ühise turukorralduse juhtkomitee koosolekul.

86

ELi veinipoliitika edukus eesmärkide saavutamisel, kaasa arvatud ekspordi suurenemine 50% võrra, on hea näitaja, mis tõestab, et müügiedendusmeetmel on olnud väga positiivne mõju.

Kolmandates riikides on müügiedendusmeetme üks eesmärkidest muu hulgas veinide turuosa suurendamine, mida saab teha meetmete kaudu kindlustatud turgudel, aga ka meetmetega uutel turgudel või turgudel, kus positsioon on kaotatud. Uute turgude leidmisel tuleb need kindlustada. Liidu eeskirjad ei takista seda¹⁸. Kuigi eelistatakse VKEsid, võivad toetust saada ka suured ettevõtted, kuna see on eelistuse küsimus, mitte rahastamiskõlblikkuse kriteerium.

18 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 103p lõikes 1 on sätestatud, et „käesoleva artikli kohane toetus hõlmab teavitus- või müügiedendusmeetmeid, mis on suunatud ühenduse veinidele kolmandates riikides, et suurendada nende konkurentsivõimet kõnealustes riikides“.

Määruse (EÜ) nr 555/2008 muudatused ja suuniste vastuvõtmine 2013. aastal parandavad valiku kvaliteeti, andes eelkõige selgemalt ja tõhusamalt eelise VKEdele, uutele toetusesaajatele ja uue kolmanda riigi sihtriigiks valinud toetusesaajatele.

Eeskirjad ei välista tootemarkide rõhutamist: meetme eesmärk on kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähisega veinide ja sordiveinide konkurentsivõime parandamine. Toetusesaajate jaoks, kes kannavad 50% tegevuse kuludest, võib tootemarkide rõhutamise võimalus olla oluline, nii et neid oleks võimalik sihtturgudel ära tunda ja sellest tulenevalt müüki suurendada.

3. soovitus a)

Komisjon on seisukohal, et sõltuvalt asjaoludest võivad toetusesaajad saada juurdepääsu meetmele teisel programmitöö perioodil, näiteks turupositsiooni kindlustamiseks samas kolmandas riigis.

Määruse (EÜ) nr 555/2008 muudatused ja suuniste vastuvõtmine 2013. aastal parandavad valiku kvaliteeti, andes eelkõige selgemalt ja tõhusamalt eelise VKEdele, uutele toetusesaajatele ja uue kolmanda riigi sihtriigiks valinud toetusesaajatele.

3. soovitus b)

Meetme eesmärk on küll kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähisega veinide ja sordiveinide konkurentsivõime parandamine ja see tuleb täita, kuid eeskirjad ei välista konkreetsete tootemarkide kindlaksmääramist. Toetusesaajate jaoks, kes kannavad 50% tegevuste kuludest, võib tootemarkide rõhutamise võimalus olla oluline, nii et neid oleks võimalik sihtturgudel ära tunda ja sellest tulenevalt müüki suurendada. Määruse (EÜ) nr 555/2008 muudatused ja suuniste vastuvõtmine 2013. aastal võimaldavad anda selgema eelise VKEdele.

Komisjon arutab liikmesriikidega suuniste kohandamist, et tagada tühimõju riski vältimise eesmärgil ELi rahastatavate müügiedendusprojektide ja käimasolevate meetmete vastastikune täiendavus.

87

Komisjon on määruse (EÜ) nr 555/2008 muutmise ja suuniste vastuvõtmisega 2013. aastal pööranud erilist tähelepanu projektide valiku kvaliteedi parandamisele uuel programmitöö perioodil 2014–2018.

Valikumenetlus tagab muu hulgas hinnangu andmise sellele, milline on tegevuse oodatav mõju nõudluse kasvule.

Kui liikmesriikidega peeti uue programmitöö perioodi üle läbirääkimisi, tõstatati meetme kohapealsete kontrollide küsimus. Mõned liikmesriigid nõuavad selliseid kontrole. Teised väidavad, et sellised kontrollid oleksid kulutõhususe seisukohast liiga koormavad ja ebaproportsionaalsed.

Selleks et korvata kontrollide puudumist kolmandates riikides, tegi komisjon suunistes ettepaneku koostada loetelud arvetest ja dokumentidest, mis tuleb kontrollide eesmärgil esitada.

Vt ka vastus punktidele 43–51 ja 4. soovitusele.

4. soovitus

Nõukogu määrus lubab anda toetust, kui võetud meetmed on määruses sätestatud tingimustega kooskõlas. Määruse (EÜ) nr 555/2008 artiklis 5 ja suunistes määratletud valikumenetlus tagab muu hulgas hinnangu andmise sellele, milline on meetmete oodatav mõju nõudluse kasvule.

Komisjon arutab liikmesriikidega suuniste kohandamist, et tagada tühimõju riski vältimise eesmärgil ELi rahastatavate müügiarendusprojektide ja käimasolevate meetmete vastastikune täiendavus.

88

Komisjon tunnustab meetme kohapealse kontrolliga seotud probleemi kolmandates riikides, kuigi liidu õigusaktid ei nõua seda.

Kui liikmesriikidega peeti uue programmitöö perioodi üle läbirääkimisi, tõstatati meetme kohapealsete kontrollide küsimus. Rumeenia, Itaalia, Hispaania ja Slovakkia nõuavad kontrolle kolmandates riikides. Teised liikmesriigid väidavad, et sellised kontrollid oleksid kulutõhususe seisukohast liiga koormavad ja ebaproportsionaalsed.

Selleks et korvata kontrollide puudumist kolmandates riikides, tegi komisjon suunistes ettepaneku koostada loetelud arvetest ja dokumentidest, mis tuleb kontrollide eesmärgil esitada.

Komisjon on väga huvitatud meetme kontrollide kvaliteedi parandamisest, eelkõige suuniste ja eeskirjade võimaliku kohandamise kaudu.

5. soovitus a)

Komisjon on seisukohal, et seda soovitus on seoses programmitöö perioodiga 2014–2018 arvesse võetud.

Toetusesaajal tekkivate haldus- ja personalikulude küsimust on juba arvesse võetud nõukogu määruse (EÜ) nr 1308/2013 artikli 53 punktis b, komisjoni 31. juuli 2013. aasta rakendusmääruses (EL) nr 752/2013, millega lisatakse komisjoni määrusele (EÜ) nr 555/2008 artikkel 5a, ja suunistes.

Rakendusastutustega seoses võib kulusid suuniste alusel käsitleda rahastamiskõlblikena, kui neid ei ole juba eraldatud teisele kululiigile.

5. soovitus b)

Soovituse see osa on suunatud liikmesriikidele.

Piisava auditijälje olemasolu kontrollitakse vaikimisi raamatupidamisarvestuse kontrollimise ja heakskiitmise menetluse auditi raames. Kui regulatiivsed sätted nõuavad konkreetseid kontrolle ja on ilmnenud, et auditijäljel on vajakajäämisi, nõuab komisjon korrigeerivaid meetmeid ja võib kohaldada finantskorrektsiooni. Selleks et korvata kontrollide puudumist kolmandates riikides, tegi komisjon suunistes ettepaneku koostada loetelud arvetest ja dokumentidest, mis tuleb kontrollimise eesmärgil esitada.

89

Ajavahemiku 2014–2018 programmide projektide analüüsimisel nõudis komisjon liikmesriikidelt iga meetme kohta asjakohaste näitajate esitamist. Toetusprogrammid sisaldavad nüüd selgemalt osa, mis on seotud arvuliselt väljendatavate kriteeriumide ning järelevalveks ja hindamiseks kasutatavate näitajatega. Liikmesriikidel on palutud näidata seost iga meetme jaoks püstitatud eesmärkide ja näitajate vahel, millega soovitakse mõõta eesmärkide saavutamise ulatust.

1. märtsil 2014 peavad liikmesriigid esitama toetusprogrammide kulude ja tulude analüüsi,¹⁹ mis peaks sisaldama kasulikku teavet programmide analüüsimiseks esimesel programmitöö perioodil 2009–2013. Kolmanda kulude ja tulude analüüsi peavad liikmesriigid esitama 1. märtsiks 2017.

Komisjon soovib rõhutada, et teave meetmete rakendamise kohta (järelevalveteave) tuleb eristada teabest meetmete tulemuste ja mõju kohta (hindamisteave). Neid andmeid on võimalik saada alles pärast teatava aja möödumist.

Järgmise kulude ja tulude hinnangu on liikmesriigid kohustatud esitama enne 1. märtsi 2017.

¹⁹ Esimene kulude ja tulude analüüs esitati 1. märtsil 2011 ja piirdus seetõttu programmide rakendamise esimese kahe aastaga.

6. soovitus

Komisjon on seisukohal, et seda soovitus on seoses programmitöö perioodiga 2014–2018 arvesse võetud.

Komisjon on esitanud suunistes uueks programmitöö perioodiks näited näitajate kohta, mida liikmesriigid võiksid toetusesaajatele soovitada, et hinnata sõltuvalt läbiviidud tegevusest müügiedendusmeetme tulemusi.

Vt ka punkt 89.

90

Komisjon ei nõustu kontrollikoja arvamusega, et on olemas risk, et liikmesriigid on müügiedendus-tegevuse eelarve üle paisutanud. Nõukogu määruse finantslõikes ei ole konkreetselt müügiedendustegevuseks määratud eelarvet. Liikmesriigid esitavad oma abiprogrammi esialgsete jaotustega, mida nad võivad sõltuvalt väljendatud vajadustest kaks korda aastas muuta.

Siinkohal tuleks meelde tuletada nõukogu 2008. aastal vastu võetud veinisektori reformi eesmärke: 1) turu tasakaalu taastamine (ühikordne väljajuurimine 2009–2011) ja 2) konkurentsivõime parandamine (struktuursete meetmete abil). Esimene etapp on lõpule viidud ja väljajuurimise summa ekvivalent kanti üle abiprogrammidesse, nagu reformi raames kavandatud, et suurendada nendele meetmetele eraldatavat summat, mis on „strukturesemad“ kui müügiedendus ja investeerimine seda esmaselt on. Liikmesriikides meetmetele eraldatavate summade suurendamine oli seega ette nähtud.

Ühise turukorralduse reformi vastuvõtmise ajal 2013. aasta detsembris ei soovinud nõukogu ja parlament veinisektori reformi ajal vastu võetud juhtpõhimõtteid muuta, kaasa arvatud eelarveeraldise tasandil. Nad tugevdasid müügiedenduse meetmeid, avades siseriikliku turu meetmete võtmiseks, mis keskenduvad vastutustundlikku veinitarbimist käsitlevale teabele ja liidu kaitstud päritolunimetuse ja kaitstud geograafilise tähise süsteemidele.

7. soovitus

Komisjon tagab vastavalt horisontaalse määruse nr 1306/2013 artiklile 110, et seoses ÜPP ühiseesmärkidega mõõdetakse ja hinnatakse kõikide ÜPP vahendite koondmõju. See sisaldab ÜPP vahendite tõhususe hindamist 2018. aastaks (esimesed tulemused). Sellel taustal uurib komisjon 2018. aastal, kuidas lisada hinnang veinisektori toetuskavale eraldatud eelarve kasutamisele ja selle mõjule. Tuleb märkida, et teavet poliitika mõju kohta on võimalik saada alles pärast piisavalt pika ajavahemiku möödumist.

KUST SAAB ELi VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- üksikeksemplarid:
EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- rohkem eksemplare ning plakatid ja kaardid:
Euroopa Liidu esindustest (http://ec.europa.eu/represent_et.htm),
delegatsioonidest väljaspool ELi (http://eeas.europa.eu/delegations/index_et.htm),
kasutades Europe Direct'i teenistust (http://europa.eu/europedirect/index_et.htm)
või helistades infotelefonile 00 800 6 7 8 9 10 11 (kõikjal ELis helistades tasuta) (*).

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

Tasulised tellimused:

- Euroopa Liidu Väljaannete Talituse edasimüüjate kaudu
(http://publications.europa.eu/others/agents/index_et.htm).

EL pakub vahendeid veinitootmisse tehtavate investeeringute toetuseks ja ELi veinide müügi edendamiseks kolmandates riikides.

Vaadeldavas aruandes uurib kontrollikoda, kas veinisektorile eraldatavat toetust hallatakse hästi ning kas see on suurendanud ELi veinide konkurentsivõimet. Kontrollikoda leidis auditi käigus, et vajadus veinisektorile suunatud täiendava investeerimismeetme järele (lisaks juba olemasolevale toetusele maaelu arengu poliitika raames) ei ole tõendatud.

Müügiedendustoetust kasutati tihti turgude kindlustamiseks, mitte uute turgude leidmiseks.

Lisaks leidis kontrollikoda näiteid müügiedendusmeetmetest, mida oleks rakendatud ka ilma riikliku toetuseta. Toetuse mõju ELi veinide konkurentsivõimele ei ole alati nähtav. Kontrollikoda esitab komisjonile ja liikmesriikidele soovitusi, kuidas aruandes mainitud puudusi parandada.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Väljaannete talitus

